

Stoler ikke Kreml på den russiske arme? Et vellykket Forbundsmøte i Frol

Flyktet russisk offiser setter ny fart i ryktene om uroligheter i den Røde Hær

Privat til «8. Mai» fra Insbrück.

En høystående sovjetrussisk offiser, som for noen få dager siden søkte tilflukt i den vestlige del av Østerrike og meldte seg for de franske okkupasjonsmyndigheter, er kommet med oppsiktsvekkende uttalelser om forholdene i Den Røde Armé.

VEDKOMMENDE OFFISER,

som foreløpig holdes internert, er ekspert i stridsvogn-operasjoner og har spillet en ganske fremtredende rolle under den annen verdenskrig i kampen mot tyskerne. Han har forklart at han er overbevist om at det innen Sovjet-Samveldets Politbyrå i Kreml i dag faktisk er flertall for å sette i gang militære operasjoner mot Vest-Europa, og at den eneste grunn til at disse operasjoner ennå ikke er satt i gang faktisk er den omstendighet at makthaverne i Moskva ikke stoler på sine egne armeer. Situasjonen er så spent at den øverste militære ledelse i Moskva i løpet av de siste måneder systematisk har trukket asiatiske troppe-avdelinger vestover til det europeiske Russland, idet disse tropper foreløpig er helt lojale overfor Kreml mens de indo-europeiske elementer innen Den Røde Armé bare venter på et gunstig øyeblikk til å sette i gang et regulært militæroprør. Offiseren, hvis rang «er høyere enn oberst», minnet om de unge sovjet-russiske offiserers opprør i Budapest rettet mot Stalin og Politbyrået og for en tid siden, et opprør som var ble kvalt i blod.

Han har samtidig oppsiktsvekkende opplysninger som er inntruffet bak jernteppet bare siden siste årsskifte: 1) Større avdelinger som er stasjonert på grensen mellom Sovjet-

Krav om at Vest-Tyskland skal betale okkupasjonskostninger

De alliertes overkommisariat i Bonn har krevet at den vesttyske regjering varsågod skal betale okkupasjonskostningene. Det har sendt et memo-

Samveldet og Tsjekkoslovakia gjorde opprør i begynnelsen av januar, etter at det hadde spredt seg rykter om at avdelingen ville bli sendt inn i Tsjekkoslovakia for å bekjempe tsjekkosllovakiske partisaner i fjellene.

2) Kreml har oppgitt å sende troppe-avdelinger fra den regulære arme til skog- og myrtraktene i den sørøstlige del av Polen og den nordvestlige del av Ukraina hvor det har hersket kaotiske tilstander helt siden avslutningen av den annen verdenskrig. Partisaner behersker her store områder, og det betraktes som det rene selvmord for kommunister å forsøke å trenge inn i disse traktene. En elite-avdeling fra GPU er forsvunnet

— Fortsettes Side 4 —

Sjenerende guerrilla også på Phillipinene

I følge en artikkel i det amerikanske tidsskrift «Time», er freden og enigheten heller ikke på Phillipinene så stor som en skulle tro. Forsvarsministeren Magsaysay har nemlig sin fulle hyre med å bekjempe de kommunistiske geriljastyrker på øyene. I følge det siste offisielle overslag opererer om lag en geriljastyrke på 10.000 mann på Phillipinene. Regjeringen gjør anstrengelser for å få en slutt på geriljakrigen, noe som hittil ikke har lyktes. Rent bortsett fra direkte militære tiltak, forsøker regjeringen nå å vinne geriljasoldatene for seg ved å dele ut jord og bygge hus for de tilfangetatte partisaner. «Men både å kjempe mot partisanene og å gi dem hus er dyrt», sier ministeren, «og Gud vet om regjeringen kan tåle å betale 90 mill. dollars om året for dette formål».

Korrupsjonen blomstrer innen Frankfurts demokratiserte politistyrke

«I mitt distrikt finnes ingen politimann som har vært nasjonalsosialist» skrøt politimesteren som nå er fengslet for men-

Frankfurt, Privat til 8. Mai.

Frankfurts mektige politipresident (politimester) Willy Klapproth befinner seg i varetektarrest siden den 21. juni. Selv om man lenge har vært forberedt på at det ville ventes sensasjoner i forbindelse med Klapproth, kom arrestasjonen som et sjokk for store deler av befolkningen. Påtalemyndigheten vil i nær framtid røse tiltale mot ham for mened.

KAOTISKE FORHOLD INNEN POLITIET

Selv om store deler av befolkningen er sjokkert, er man i godt underrettede vesttyske kretser slett ikke overrasket over denne utviklingen i Frankfurt am Main. Siden 1945 — da alle nasjonalsosialistiske politifolk ble fjernet — har det hersket mer eller mindre kaotiske forhold innen det nye tyske politi. Politiebetsmenn har gjort seg skyldig i heleri, bedragerier, underslag og tyveri på løpende bånd.

Mens den mektige politimester i Frankfurt var på høyden av sin makt pleide han å skryte av at han i sitt politidistrikt ikke hadde en eneste politimann som hadde vært nasjonalsosialist før 1945. Etter 1945 ansatte han 250 nye folk, men i de fem årene som er gått siden dengang, har man måttet fjerne ikke mindre

føtter. Påtalemyndigheten reiste nemlig da sak mot hans nærmeste medarbeidere, bl. a. kriminalassistent Karl Henkel, som hadde ansvaret for samarbeidet mellom Klapproth og de amerikanske myndigheter, videre kriminalråd Walter Kunkel, kriminalinspektør Willi Eggers (som hadde ansvaret

— Fortsettes side 4 —

Himmler omtalte også det tyske hemmelige våpen

DET VIL FA EN VIRKNING SOM INGEN KAN GJØRE SEG NOEN FORESTILLIG OM, SA HAN.

Vi gjengir her et lite utdrag av Felix Kerstens bok «Jeg var Himmlers læge». Sitatet finner en på side 200, og viser at det er ikke bare gjetninger at tyskerne hadde et hemmelig våpen — men som på grunn av forskjellige omstendigheter ikke ble tatt i bruk.

Det ligger nær å tro at det våpen, som ble omgitt med så stor hemmelighetsfullhet var atombomben — som under besetningen av Vest-Tyskland først ble funnet av engelskmennene og senere tatt av amerikanerne. Kerstens skriver:

Lider mange av verdenspolitikkerne av nervesykdommer?

Betrakter man stillingen i verden i dag må man ofte spørre seg selv om det er syke og overnervøse mennesker som styrer verdenspolitikken.

Dette spørsmål er både i U. S. A. og Frankrike blitt besvart av ledende medisiner, og den liste de har satt opp over «store» politikere og deres sykdommer er både imponerende og forferdende.

Om ikke de ledende i verdenspolitikken idag akkurat kan sies å være sinnssyke, så er de iallfall syke, og de fleste av de menn som styrer verden i dag er ifølge denne liste syke. Den medisinske litteratur har alle mulige navn på storpolitikkernes sykdommer. Det er nevroser, angstangfall og magesår som er det mest alminnelige, og som følge av disse lidelser følger høyt blodtrykk, nervøse hjertefeil og tilslutt hjerte- og dødssykdommene angina pectoris og blodpropp, som igjen fører til overnevrositet og stadige angstangfall.

Et var anstrengt hjerte og høyt blodtrykk Englands robuste utenriksminister Ernest Bevin nylig døde av. De samme lider Vischynski av, og Stalin har i mange år vært behandlet av spesialister for sitt hjertebevisvæ. En rike fremtredende medisiner som ifølge var samlet til en lægekongress i Rhone i Frankrike satte den gang opp følgende liste over fremtredende menn og deres sykdommer: Av amerikanere hadde de fremste generelen med Marsden, Eisenhower, Clay og Bedell Smith magesår, senatorene Austin, som er USA's første delegat til FN, hadde høyt blodtrykk og

Over 200 representanter møtte

Hroar Hovden ble gjenvalgt som formann

Landsledermøtet i Forbundet for Sosial Oppreisning ble holdt i Frol i dagene 8.—9. juli.

Tross den vanskelige tid og da særlig for bøndene var det en overraskende god tilslutning til møtet. Over 200 representanter fra alle kanter av landet hadde funnet veien til møtestedet på Nordtun.

Møtet ble særdeles vellykket og det fant sted en meningsutveksling som lover godt for Forbundets videre arbeide.

Landsmøtet ble åpnet av formannen, kaptein Hroar Hovden. Han uttalte sin spesielle glede over å hilse redaktør Olesen, ingeniør Kielsen, Danmark og redaktør Samuelsen Sverige velkommen. Disse representerer bevegelse som løper parallelt ved vårt eget forbund.

I løpet av de to dager som møtet varte ble en rekke viktige saker satt under debatt.

Valget på tillitsmenn for kommende år fikk følgende utfall:

Ingeniør Thjøme, Rogaland, Erling Kvasdheim, Rogaland, bonde Tore Bergstøl, Buskerud, urmaker Gjessing, Buskerud, bonde Anders Skogstad, Sør-Trøndelag, lege Odd Pedersen, Sør-Trøndelag, kjøpmann Oskar Andreassen, Troms, Johan Finneide, Nordland, bonde Halle Vinstrand, Peder Herhard Berge, Arna, bonde Arthur Lodding, Akershus, Ingv. Tangeland, Eidsberg, direktør Arne Bergsvik, Oslo, fru Sæther, Oslo.

Til formann ble gjenvalgt kaptein Hroar Hovden, nestformann bonde Anders Hafskjold.

Vi gjengir en del av årsberetningen.

Vi gjengir her et utdrag av Forbundet for Sosial Oppreisnings årsberetning.

Med hensyn til Forbundets virksomhet i det forløpne år så har denne vært slett drevet i samsvar med de forutsetninger som ble uttalt under Romedalsmøtet i 1950.

Det ble for øvrig den gang sterkt presisert av det nyvalgte styre og senere uttrykkelig presisert i en rundskrivelse fra sekretariatet at en organisasjon som Forbundet for Sosial Oppreisning nødvendigvis måtte la arbeidet falle i to deler: først oppmarsj og deretter frammarsj. Først utbygging av organisasjonen, så løsning av Forbundets hovedformål. Det er — trass i at det ingen tvil er om at oppslutningen har vært stadig økende — heller ikke grunn til å legge skjul på at det har vært vist relativt lite lokalt initiativ for å få de lokale organisasjoner utbygd.

I den anledning er det styrets hensikt å tilsette en assisterende sekretær ved sekretariatet til utførelse av det mere rutinemessige, daglige kontorarbeid, slik at den faste sekretær får anledning til å ta seg av det lokale organisasjonsarbeid rundt om i distriktene og samtidig propagandere for Forbundets virksomhet. En har visshet for at det er mange som bare venter på en slik ordning for å slutte opp om Forbundets virksomhet, og en har også visshet for at en slik omlegging vil være av vesentlig betydning for styrkelsen av Forbundets økonomi.

For å ta virksomheten i store trekk har man i den forløpne periode i alt vesentlig konsentrert seg om å spre den fornødne opplysning der det kunne være grunn til det. Det som muli-

— Forts. side 3 —

Tidligere kommunister til USA

Det amerikanske senat har vedtatt en særlig lov, som gir forfatteren Arthur Koestler tillatelse til å reise til USA. Koestler har hatt vanskeligheter med innvandringsmyndighetene, fordi han engang var medlem av det kommunistiske parti. — Etter dette må det vel også være håp for våre Mot Dag-medlemmer og andre kommunistisypatisører, selvom det ikke skal bli nødvendig å vedta noen særlov for hver av dem. Ellers ville nok senatet få litt for meget å gjøre.

Amerikansk

Innbyggerne i byen Truman i Texas i USA, har forsøkt å få byens navn forandret til MacArthur. Dette gikk imidlertid ikke, hvorfor 80 pst. av innbyggerne skrev en søknad om å bli innlemmet i nabobyen Mesquite, skriver tidsskriftet Time.

Kostninger

De alliertes overkommisariat i Bonn har krevet at den vesttyske regjering værsgod skal betale okkupasjonskostningene. Det har sendt et memorandum om dette etterat Bonn's finansminister Schaeffer har sagt at Vest-Tyskland ikke kan betale mere enn 5,800 mill. mark for inneværende år, mens de alliertes krav er på 6,600 mill. mark. Etter hva Schaeffer har sagt, må Tyskland betale ialt 9,300 mill. mark, da det står mye til rest fra forrige år. Det koster således å være okkupert, men det er vel ingen som mener at Tyskland skal slippe. Vi slapp jo heller ikke, men det er en annen tale.

politidistrikt ikke hadde en eneste politimann som hadde vært nasjonalist før 1945. Etter 1945 ansatte man 250 nye folk, men i de fem årene som er gått siden dengang, har man måttet fjerne ikke mindre enn 177 av de nyansatte, enten på grunn av moralsk brist eller på grunn av manglende fagkunnskap. Men selv ikke denne permanente utrenskningprosess, som til sist kom til å omfatte nesten 75 pst. av de opprinnelige ansatte nye folk, kunne utrydde korrupsjonen innen politiet i Frankfurt.

FORHISTORIEN

Allerede i vår begynte jorden å brenne under politimester Klapproths

og senere tatt av amerikanerne. Kerstens skriver: «I begynnelsen av mars 1945 gjorde jeg et av mine siste besøk i Himmels hovedkvarter....»

Under sine samtaler med meg kom han påny tilbake til det mystiske hemmelige våpen. Han fortalte selv somme ting og jeg skrev ned hans uttalelser: «De fleste mennesker tror, sa han, et vi har tapt krigen, men ennå har vi ikke satt inn vårt siste hemmelige våpen. V 1 og V 2 er effektive bomber, men det hemmelige våpen vi ennå har i beredskap, vil få en virkning som en ikke engang kan gjøre seg forestilling om. Ett eller to skudd — og byer som New York og London er simp'lthen utslettet fra jordens overflate!»

De allierte fly har ødelagt mange viktige fabrikker som var med på å fremstille dette våpen. Det er derfor vi er blitt noe forsinket, men om en eller to måneder får de lese om det i avisene. Da skal de få se at jeg vet hva jeg snakker om.»

Evakueringsfabrikker anlegges

Privat til «8. Mai» fra Madrid.

Muligheten av en sovjetbesettelse av Europa har fått en rekke bedrifter i «truede områder» til å anlegge filialer på steder hvor virksomheten antas å kunne bli drevet videre. Dette gjelder innen en rekke næringer, ikke minst innen jern- og metallindustrien. Vest-europeiske fabrikker kjøper seg f. eks. inn i spanske bedrifter med det formål under givne forhold å kunne overføre sin produksjon i sikkerhet bak Pyreneene. Slike transaksjoner er notert mellom franske, belgiske, hollandske, vesttyske og danske bedrifter på den ene side og spanske på den annen side.

Fra Portugal meldes om tilsvarende ekteskap med sveitsiske, vesttyske og belgiske bedrifter. På Mallorca og De Kanariske Øyer har noen bedrifter forberedt evakueringsfilialer. Blant disse er det kjente italienske navn.

«Gode» nordmenn

En av våre lensmenn i en fjelldal rente tilskogs da englenderne kom, hvoretter han da tyskerne hadde etablert seg, kom tilbake og holdt «festmiddag» for Ortskommandanturet og de tyske offiserer.

Denne mann skriver i dag ut attester for nasjonal holdning. — dal.

myndigheter i Norge fra 1943 jøsingborgere til vakthold (som gisler), ved jernbaner, bygninger og anlegg. Forholdsreglene ble sabotet bl. a. ved ødeleggelse av borgervaktkontorenes arkiver, f. eks. i Oslo 27. 12. 43.»

Tør man anta at Gyldendal retter datoen for «ødeleggelsen» av borgervaktarkivet i Oslo til neste utgave av leksikonet?

gang opp følgende liste over fremtredende menn og deres sykdommer: Av amerikanere hadde de fremste generaler med Marsnatt, Eisenhower, Clay og Bedell Smith magesår, senatorene Austin, som er USA's første delegat til FN, Vandenberg og Hershel Johnson led av det samme. Englands premierminister Attlee, har sår på tolvfingertarmen, og har hatt et lengere sykehusopphold. Når man vet at magesår i mange tilfeller er nervøs sykdom, er det ikke akkurat beroligende å vite at verdens skjebne idag ligger i hendene på slike nervøse menn eller at lederne for A-pakten og A-pakthæren lider av den slags sykdommer.

Øst-Tysklands statsminister i navnet, Otto Grotewohl har hatt flere nervøse sammenbrudd, i Frankrike er det kreft de fleste nåværende og fhv. politikere er plaget av og Italias statsminister de Gaspari har leddgikt.

Vår egen utenriksminister Halvard M. Lange ble for ikke lenge siden takket i stortinget fordi han tross sine sykdommer foretok de mange reiser serlig til USA. Forsvarsminister Jens Christian Hauge hadde for ikke lenge siden et nervesammenbrudd, som gjorde det nødvendig å legge ham inn på sykehus. Og flere av arbeiderpartiets aviser forlangte at han skulle gå av.

Særlig beroligende eller gledelig kan det vel ikke være at de to viktigste departementer, vårt forsvar og vår utenrikspolitikk blir ledet av syke og nervøse menn. Men langt alvorligere er det at hele verdens skjebne, som er vår skjebne, ligger i hendene på en flokk nervøse.

Er ikke den nervøsit, usikkerhet og uro som preger verdenspolitikken i vår tid et utslag av at den ledes av magesår- og hjertesykdomspasienter? Mange ganger fortøner det seg som om hele verden er syk, fordi de som er satt til å lede den er det. Men er det forsvarlig i det lange løp å la verdens skjebne ligge i hendene på slike syke menn, som er ute av balanse, og som stadig må stive seg opp med medisiner og nervestillende midler?

C. L.

Tyskland vinner tilbake sine gamle markeder

Den tyske handel på Sør-Amerika har tatt et bemerkelsesverdig oppsving i de senere år. For tiden har Tyskland handelsoverenskomster med 9 forskjellige sør-amerikanske stater, og den tyske eksport til disse land beløp seg siste år til 300 mill. dollars. Argentina og Brazil og deres mindre nabostater får nå atter tysk jern og stål, maskiner, kjemikalier, apparater og instrumenter. Det er sannsynlig at Tyskland i inneværende år vil gå forbi England som den nest største eksportør til Latin-Amerika — etter USA. Den tyske grundighet og nøyaktighet blir satt stor pris på av importørene i Sør-Amerika. «Vår korrespondanse blir besvart omgående på perfekt spansk og hvis vi reklamerer leverte varer, blir nye sendt oss straks uten spørsmål. De tyske selgere er folk som ikke bare er selgere, men også folk som kjenner sine varer», sier en fornøyd importør til det amerikanske bladet «Time». Tyskerne tilbyr nå, på samme måte som før krigen en smidigere kredittordning enn andre land.

Med hensyn til Forbundets virksomhet i det forløpne år så har denne vært godt drevet i samsvar med de forutsetninger som ble uttalt under Romedalsmøtet i 1950.

Da tyske «hjelpetropper» inntok det britiske hovedkvarter i en håndvending

Pussig intermesso ved feltmanøvre i Vest-Tyskland

Stockholms-Tidningens Tysklands-korrespondent Christer Jöderlund forteller i et telegram til sitt blad 6. juli følgende lille muntre episode:

Da den britiske Rhin-armé holdt manøvre, viste det seg at den ene siden ikke var fulltallig. Man kom da til å tenke på at det jo fantes uniformert tyske arbeidsmannskap og lot dem stille som manøvrerupper. — Følgen ble at tyskerne utstøtte et krigsrop, satte avsted i springmarsj og i lyntempo inntok det fiendtlige hovedkvarteret!

I Bonn smilte man fornøyd og konstaterter:

— Jo, jo! Vi håper nu bare at brite-ne forstår at tyskerne kan være gode å ha. Det har amerikanerne forstått for lenge siden. Og franskmennene lar tyske legionærer føre krigen for seg i Indo-China. Da vet at tyskerne er deres beste soldater — bare synd at de reagerer overfor denne viden som de gjør!

Gjenopprusterne i Bonn ser i disse dager med bekymring mot Paris. — For nå gjelder det å komme over den viktigste utenrikspolitiske sluttetappen for en ny tysk armé kan stilles opp under rammen for Vest-Europas forsvar.

Hva sier de forsorgsunderstøttede

under Marshallhjelpen nå, når USA tenker på en direkte militærallianse med Franco-Spania? Amerikanerne er villig til å sende militær hjelp til Spania mot å få spanske baser, og meget tyder på at det vil bli en ordning med det første. Det er realistene som handler, mens de fhv. Mot Dagister sitter å surmuler og glemmer den fare som truer oss alle. Engang vil de vel våkne — bare det ikke blir for sent, og da tar de ikke bare med takk imot tomatene, som Oslos husmødre måtte tilkjempe seg på tross av LO og hele gjengen, men også mot den støtte som det spanske forsvar vil være for den vestlige verden.

På grunn av ferie vil 8. Mai ikke utkomme neste uke.

i USA, har forsøk å ta byens navn forandret til MacArthur. Dette gikk imidlertid ikke, hvorfor 80 pst. av innbyggerne skret under et møte om å bli innlemmet i nabobyen Mesquite, skriver tidsskriftet Time».

Den amerikanske regjering og overkommisær McCloy skyver på, men først gjelder det å samordne de på Petersberg oppsatte gjenopprustningsplaner med den franske Pleven-plan. Etter de Gaulles framgang ved de franske valg ser man litt lysere på stillingen.

Dansk demarche overfor den norske regjering.

DE NYE PAPIRPRISER FÅR KATASTROFAL VIRKNING FOR DEN DANSKE PRESSE.

Danskene er meget bitre først og fremst på nordmennene og dernest på svenskene på grunn av den nye, voldsomme stigning i prisene på avisepapir. I løpet av få måneder er prisen steget med 60 prosent. Virkningen for den danske presse er av katastrofal art. Det er den avgiftspolitikk som Norge, Finland og Sverige har gjennomført overfor papireksporten som er skyld i at Danmark nå må importere sitt avisepapir til den seksdobbelte pris av førkrigsprisen. Hvor alvorlig denne sak er for danskene framgår av at det danske utenriksministerium ifølge «Politiken» offisielt har foretatt en demarche overfor den norske regjering, og at det også er skjedd en politisk henvendelse til Sverige.

Det er i de danske innsigelser gjort gjeldende at det økonomiske grunnlag for den danske presse vil bli alvorlig rystet av de nå forlangte papirpriser, flere mindre aviser vil måtte stoppe og også de større aviser vil komme ut av økonomisk ballanse.

«Politiken» er i sin kommentar til saken meget skuffet over den måte eksportlandene utnytter papirknappheten i verden på, og skriver tilslutt: «Men ikke bare har avgiftspolitiken i den herskende situasjon bidratt til å drive prisene i været. Danmark tvinges nemlig til gjennom avgiftene å finansiere formål, som ligger utenfor, hva man finner rimelig. Er avgiften for Finnlands vedkommende ganske beskjedne, så benytter alle 3 land — under forskjellig form — en del av utbyttet til finansiering av egne statslige formål. Norge bruker endog en del av pengene til å sikre en lav hjemlig papirpris, således at de hårdt ramte danske aviser derved kommer til å yte direkte tilskudd til, at de norske aviser kan kjøpe papir til en tredjedel av den pris, som Danmark må betale.»

Neppe flere monumenter over Roosevelt

Den tidligere amerikanske ambassadør i Kina, Hurley, har anklaget USA's utenriksdepartement for å ha fraveket de prinsipper for hvilke den annen verdenskrig ble utkjempet. Siden Jaltaavtalen i 1945 har den amerikanske utenrikspolitikk vært basert på ettergivenhet overfor kommunismen og frykten for Sovjetunionen, sa Hurley under MacArthurforetørene. Våre diplomater oppga Kinas territoriale integritet og politiske uavhengighet ved en hemmelig avtale i Jalta. USA's president var på den tiden overbefalhavet for de viktigste mark-, sjø- og luftstridskrefter som noensinne har vært samlet. Med noen få ord kunne han ha antydnet overfor Stalin at USA regnet med at han skulle oppfylle sine høytidelige inngåtte overenskomster. Disse korte ord skulle ha hindret erobringen av bal-kanstatene, erobringen av Polen, erobringen av Kina og erobringen av Baltikum. Men disse ord ble aldri uttalt!

Vi har sagt det før og vi gjentar det her: Det blir nok ikke reist flere monumenter over Franklin Roosevelt

Hvis Danmark blir angrepet - - -

Privat til «8. Mai» fra København.

I Danmark har man i lengere tid ventet at myndighetene skal utferdige en såkalt «forholdsordre», som skal gi anvisning på hvordan alle borgere skal handle hvis Danmark skulle bli overfalt.

Man antar at denne «forholdsordre» er umiddelbart forestående, men det understrekes at den ikke framkommer som følge av noen umiddelbar fare. Man ønsker bare at det danske folk denne gang skal stå moralsk rustet ved et eventuelt vepnet overfall. I «ordren» vil man nøyaktig regne opp de forskjellige muligheter som vil foreligge under en krise, og hver enkelt borger vil — under hensynstagen til sin alder og sitt arbeide — få anvisning om hva vedkommende skal gjøre i de forskjellige situasjoner.

Av størst interesse er de detaljerte ordrer som på forhånd blir gitt politiet, siviltforsvaret, statens embetsmenn og funksjonærer. Man vil på forhånd få beskjed om hvilke broer, jernbaner og andre anlegg som må sprenges i luften ved et fiendtlig overfall.

enn det som står i skyggen av det Akershus, som gjemmer så mange tragedier.

At vi ikke er alene om denne mening framgår av følgende uttalelse av William Chamberlain i «The Freeman»)gjengitt etter «Farmand»):

«Bare hvis det lykkes oss å revidere praktisk talt hver eneste avgjørelse som Franklin D. Roosevelt traff, bør, hvis vi kan kaste på søppelhaugen alle forutsetninger for Teheran og Yalta, Cairo og Potsdam, er det en utsikt til at vi på ny kan puste fritt etter denne mare av terror som har omgitt oss siden utbruddet av krigen i Korea.

Uff da, Dagbladet

Rett som det er støter man i dagspressen på uttalelser og opplysninger som kaster et nytt lys over forskjellige forhold og hendelser under okkupasjonen. Det siste på dette område er det selveste Dagbladet som gjør skyldig i. I en omtale av Venstres Hus i Oslo skriver nemlig bladet den 22. juni bl. a.:

«Venstres Hus ble ødelagt av en eksplosjon 3. juledag 1944, og bygd opp igjen i to etasjer rent provisorisk .... Under krigen holdt det såkalte «borgervaktkontoret» til i Venstres Hus i Møllergata 16. Hele 2. etasje var rekvisitert og så vidt en kan skjønne var dette årsaken til at huset ble sprengt i luften julen 1944. Sprengningen er ikke oppklart, og en vet ikke hvem som stod bak sabotasjen. De lovlige norske myndigheter hadde ikke gitt ordre til askjon.

Sabotasjen var heller ikke det en med et ord kalte vellykt. Kartoteket til «borgervaktkontoret» ble ikke ødelagt, og lå uskadd i grushaugen.

A.s Venstres Hus, som den gang var på tre etasje, var i full drift helt til eksplosjonen.»

I samme forbindelse kan det kanskje ha sin interesse å se på hva Gyldendals Nye Konversasjonsleksikon sier om Borgervakt:

«Som mottrekk mot sabotasjesaksjonene utskrev de nazistiske

Redaktør
Arvid B. Arntzen

Forretningsfører
Per Kvendbe

Utgitt av Interessentskapet 8. Mai

Forbundet er en levende realitet

Vi har medvind idag. Opinionen er i ferd med å snu. Og de som står imot oss, blir stadig mer og mer ribbet for saklige innvendinger. I øyeblikket er det faktisk ene og alene utihyllet politisk makt, som gir myndighetene anledning til å holde rettsoppgjøret oppe. Men all historie har vist oss at i lengden greier ikke makten alene å holde retten nede.

Disse ord er hentet fra den innberetning som styret i Forbundet for Sosial Oppreisning la frem for det landsledermøte, som ble holdt i Frol i helgen og som slo fast at Forbundet i dag er en levende realitet og at det vokser i styrke og omfang. Forbundet er ikke bare tallmessig sterkt, også dets moralske styrke er stigende. De, som er rammet av det politiske rettsoppgjør, har samlet seg om Forbundet som den aktive generalneven for deres ønsker og mål. Ved siden herav har mange utenfor rettsoppgjøret gitt Forbundet sin tilslutning og selv om de fleste av dem i forholdenes medfør ennå ikke har kunnet trede offentlig frem, så har vi i dem mektige forbundsfeller som i et gitt øyeblikk vil gi oss sin støtte i en eller annen form.

Forbundet har rettet en rekke henvendelser til statsmyndighetene om å ta våre aktuelle saker opp til behandling. Det var en stor skuffelse, at Stortinget ikke rakk å behandle dem før sommerferien, men det er gitt tilsagn om at de vil bli undergitt en bred behandling i høstsesjonen, og det vil forhåpentlig klarne begrepene. Vi på vår side vil da kunne konstatere hvor de politiske partier står, og stortingsrepresentantene vil på sin side få anledning til å sette seg inn i våre livsviktige problemer, som tilspisses for hver dag. De vil da få en påminnelse om, at titusener av landets beste og mest villende kvinner og menn ennå og fortsatt lever som en pariakaste, mens hele verden i dag roper på samling, fred og forsoning. Det tales så varmt om menneskerettighetene, tidligere bitre fiender møtes til samarbeide for å redde vår forvilde verden fra undergang, og det ofres milliarder på milliarder i rede penger for å gjøre livet bedre for alle uansett rase og livssyn. Men de politiske dømt og forskutte fra etterkrigstidens forvirring i Norge synes fortsatt ikke å telle. De har alle samfunnets plitker å oppfylle, og de gjør det med åpen hånd og ærlig sinn, men de er bare tålt, ikke anerkjent som medborgere, som likeverdige. Dette kan ikke gå i lengden og vi kan da også konstatere, at det i det stille foregår en viss assimilasjon. Men dette er ikke nok, og det heler intet sår. Derfor må hele rettsoppgjøret tas opp til revisjon på bred basis og med åpen frimodighet.

Vi vet at selv blant de ledende og skjebnesvangert bestemmede i de første etterkrigsår er en utbredt og avgjort oppfatning, at hele det politiske rettsoppgjør ble grepet galt an og at det nå er på tide å få en for alle parter tilfredsstillende slutt på det hele. Her har Forbundet for Sosial Oppreisning sin store misjon. Med sin beindige og saklige ledelse har det satt seg i respekt, og det gir uttrykk for den enstemmige mening som hersker blant de hundrer tusener som på en aller annen måte er blitt satt utenfor. Selv om disse for de flestes vedkommende ennå er uten statsborgerlige rettigheter, er de i ferd med å bli en politisk makt, og det står til de styrende å avgjøre, hvor denne makt skal kunne anvendes.

På det politiske rettsoppgjørs område er Norge ennå — seks år etter verdenskrigens opphør — et tilbakeliggende land politisk og moralsk. Dette vet hele verden, ikke bare den vestlige undrende verden, men også den østlige, hvor alt registreres med omhu for nåkommende tilfelle. Dette bør våre statemakter merke seg. For-

Hadde Marconi oppfunnet dødsstrålene?

Italienske vitenskapsmenn på jakt etter forsvunnet hemmelighet

Svenske aviser bringer følgende spennende beretning fra Italia:

Det så ut som en usigelig spøkeshånd hadde grepet fatt i bilene og stanset dem, og Mussolini gned fornøyet sine hender. Dette kunne bli et våpen som ville kunne avgjøre en krig.

Tid: År 1936. Sted: Et steds på landeveien mellom Roma og Ostia. «Spøkeshånden» kom fra et tilsynelatende ubetydelig lite apparat som dirigertes av den verdenberømte oppfinner Marconi. Fra apparatet utgikk ultrakorte bølger som innen en avstand av halvannen kilometer stanset enhver forbrenningsmotor med elektrisk tending. Bølgelengden var bare 2 til 3 centimeter og bølgene formådde å avbryte tendingen i de biler som passerte.

Mussolini var henrykt. Om et slikt apparat ble forsterket og fikk lengere rekkevidde, skulle det bli et uovertreffelig våpen mot stridsvogner og fly. Han befalte Marconi umiddelbart å fortsette sine eksperimenter.

Marconi adlød, men han kom samtidig i en samvittighetskonflikt. Han var en varm katolikk og han forutså at hans apparat ville få en fryktelig virkning hvis det ble tatt i bruk av militæret. I sin nød vendte han seg til Paven som tok i mot ham i en lang audiens. Året etter demonstrerte oppfinnen en forsterket sender ved manøvrene i de sabiske fjell. Tunge tanks ble stoppet på lang avstand, og det var umulig for dem å starte igjen for Marconi hadde slått av sin sender. Men ikke bare stridsvognenes besetninger, men også de ledsagende infanterister ble syke og døde i løpet av et par dager.

Marconi besluttet seg nå for at hemmeligheten med hans dødsstråler aldri skulle falle i Mussolinis hender. Han gikk ombord i sin yacht «Elettra» og satte kursen til havs. I en stikkasett hadde han gjemt dødsstrålenes konstruksjonshemmelighet, og kassetten overlot han til en ungdomsvenn som bodde på en av øyene mellom Corsika og fastlandet. Etter sin hjemkomst hadde han en ny, lang audiens hos Paven, hvoretter han bega seg til Mussolini som, etter hva det fortelles, ble rasende.

Dagen etter døde Marconi. Det var den 20. juli 1937. Spenningen var blitt for stor for hans hjerte. Romas hemmelige politi gjennomsokte straks hans hjem, men fant intet som angikk dødsstrålene. Oppfinnelsen forble utnyttet under krigen.

I disse dager er en gruppe unge italienske vitenskapsmenn på reise mellom de tre øyene Gorgona, Caprøja og Giglio for å etterspore stikkasetten og forsøke å finne ut hemmeligheten med Marconis siste oppfinnelse.

det er bevisst, at det var arbeiderpartiet og dets regjering som har all skyld for de ulykker som har rammet det norske folk og land etter 8. april 1940.

2. Vi ville ikke ha opplevet, at livlige provisoriske rettsanordninger

REFLEKSJONER

Idag er det citatenes dag, og vi begynner med en uttalelse av direktøren på Gaustad, overløge Ørnulv Ødegård, som skriver i «Nazisme og mentalhygiene» s. 17: — «Den sunde og naturlige innstillingen til all nazistisk autoritet som gjorde, at vi med den beste samvittighet brøt lover og regler, den bar selvsagt spirer i seg til virkelig farlig lovløshet». — Men den som doserer slik, burde også vite at all lovløshet er farlig og handle deretter i smått og stort. Vi ser, hvorledes vi i etterkrigstiden er kommet ut på skråplanet, fordi vi ikke i et og alt har handlet etter denne lære.

Vi har også et annet citat.

Den av alle Ilebu-fanger velkjente fengselsdirektør Gleditsch sier med kledelig beskedenhet i «Morgenbladet» 23. 6. 51: «Ofte spør jeg meg selv om jeg har gjort noe egentlig nyttig idag». Ja, det kan han nok spørre om. Fhv. Ilebu-fanger vil nok kunne gi et utvetydig svar, men det faller vel på stengrunn, skulle vi tro.

Oslo sporveisbetjenings forening er begynt å gå selveste Prisdirektøren en høy gang. Forleden behandlet foreningen den økonom. situasjon her i landet og vedtok en uttalelse, hvori det bl. a. heter: «Alle unødige omsetningsledd innenfor handelsvirksomheten avskaffes. — Avansen settes ned. Strengere kontroll med modernisering av forretningslokaler. Støtte til den kooperative forretningsdrift, så den kan utkonkurrere privat handel.» — Det var en kraftig salve, men «Norges

Grossisttidende er ikke blitt svar skyldig. Bladet foreslår følgende tekst. «Alle unødige trikkekonduktører avskaffes. De øvrige får sin løn redusert, Nybygging eller modernisering av trikkene forbyes ved lov. Subsidier til private buss-selskaper, så de kan utkonkurrere trikkene». Altså: Som man roper i skogen osv.

Det er også andre problemer som beskjefter pressen i disse dager. Vi skal gjengi en uttalelse fra «Helsingborg Dagblad»: «Der staten går inn, går trivselen ut. Denne sak er bevis for. Dessverre forsvinner også servicen så lett samtidig. Det er bare konkurransen som i lengden kan holde standarden oppe» — Slik er det i Sverige og slik er det her. Tenk om sporveisbetjeningen ville overveie dette og føre motbevisene i sitt daglige arbeide?

Hvis vi skal klare å bygge ut vårt næringsliv i samme tkt som hittil, må vi fordoble springen her i landet. Hvis vi ikke gjør det, vil utvidelsen og forbedringen av vårt produksjonsapparat bli langsomme og vår levestandard forringes. — For å sette igang en gjennomsnitts bedrift med 20 ansatte må 600 men nesker spare 1000 kroner hver, sier bladet «Trivsel», som har beregnet gjennomsnittsinvesteringen pr. arbeidstager til 25.000 kroner. Etter som maskinene blir stadig mere fullkomne og ettersom antallet av dem øker i forhold til antall mennesker, vil det kreves stadig større kapitalinnsats pr. arbeidstager og det er den viktigste forutsetning for høyere levestandard. Men hvorledes skal vi oppnå det, når spare-

lysten er borte? Det bør regjeringens finansielle rådgivere overveie, hvis det ikke skal gå den veien hona sparker.

Den østtyske justisminister har utstedt et dekret, hvor i det heter, at de sivile domstoler i framtiden bør innvilge ansøkninger om skilsmisse, som begrunnes med at en av ektefellene ikke kan leve sammen med sin partner på grunn av politiske uoverensstemmelser. — Dekretet sier at ingen kan tvinges til å leve sammen med et menneske som motsetter seg fremskrittet og den nye sosialistiske ordning eller som på annet vis er en motstander av folkedemokratiet. — Over dette morer den norske presse seg, men har den glemt hva det skjedde i 1945 og årene etter her i landet, hvor det gjalt for enkelte kvinner å kunne levere bevis for at de ikke hadde levet sammen med sin mann etterat han hadde gått inn i NS?

Det er for tiden umulig å lese en engelsk avis

uten å støte på beretninger om rot et eller annet sted, og ingen vil beskylde medlemmene av Hans Majestetets regjering — nå seks år etter at de har inntatt sine plasser — for å ha høstet lærdom av sine feil, skr Montgometry Belgion i «Human Events». Dette skulle vel passe like godt på norske forhold, men det er så altfor få som reagerer mot rotet. Norskamerikaner Sam Wennberg, som forleden var hjemme på besøk, sier i et intervju i «N.H. & S.T.»: «Jeg synes å ha funnet hos folk en nesten utrolig tålmodighet og resignasjon, ja en er nesten fristet til å si håpløshet». Senere sier han: «Kan hende det er sant at Norge kjøper sosialjustis, sosial planing og sosial regulering ved å ofre individuelt initiativ og arbeids mot». Og videre: «Jeg tror ikke at Norge behøver å betale en slik pris. Jeg tror at i dets bestrebelse for å vinne bedre livsvilkår for alle, kan og må landet finne fram til et system, hvor individet igjen kan få spillerom». — Og så reiste han tilbake til det USA, som er med på å betale alle dårskapene herhjemme forat det ikke skal gå ennå verre og gi tilbakeslag også over havet.

«Annual Report» fra «Bank for International Settlements»

11. 6. 51 skriver om tidens finanspolitikk: «Selv i England, de skandinaviske land og Nederland, som har bevart krigstidens kontroll lenge og mere fullstendig enn tilfellet er ellers, er pengevolumet brakt ned i en rimeligere relasjon til nasjonalinntekten enn den var i 1945. Det eneste land i denne gruppe som ligger høyt over førkrigsnivået er Norge». — Skulle ikke dette få oss til å tenke oss litt om, før vi fortsetter på denne planøkonomiens farlige vei? Vi kan da ikke i lengden stole på USA's langmodighet i form av blanke dollars.

Cirkus Norge.

Asvor Ottesen (hånd) contra Jakob Thinn (laud)

Det har jo vært megen hurlumhei omkring oppnevningen av forsvarer for marineøyntant Per Danielsen som er satt under tiltale for spionasje for fremmed makt. Danielsen ønsket o.r.sakfører Asvor Ottesen, men politiet protesterte og så vel lagmannsretten som Høyesterett avviste fru Ottesen med den begrunnelse at hun var kommunist og kunne komme til å svikte samfunnets tillit under de forberedende politietterforskinger. Hvoretter advokat Jakob Thinn ble oppnevnt som forsvarer. Etterat etterforskningen er avsluttet og tiltale er reist, har Danielsen fornyet sitt krav, idet han hevder at fru Ottesen under selve hovedforhandlingen ikke vil kunne forråde norske interesser.

Lagmannsretten ved sin representant, lagmann Reidar Aasgaard har imidlertid påny forkastet Danielsen begjæring, men denne gang med den begrunnelse at fru Ottesen bare har hånd til eksamen og derfor neppe er flink nok til dette verv! Det er ikke lenger snakk om samfunnets tarv, —

lett medføre en rekke nye spørsmål. Bl. a. vil det kunne spores om en jurist med bare hånd kan ansees uskikket til å fungere f. eks. som justisminister? Eller om eksamenskarakteren i dette tilfelle er av mindre betydning enn i det første tilfelle. Juristene blir kanskje nådt til for fremtiden å sette sin eksamenskarakter i parantes etter sitt navn i telefon- og fagfortegnelser så publikum i gitt tilfelle har lettere for å klassifisere dem. Jamen har de høysterverdige herer fått en høyst merkelig nøtt å knekke. Spenningen er stor i juristkretser.

Til bladets «Anonymusser»

«Vil nogen i verden fekte, men dølger sitt åsyn og navn, jeg vet hans ånd er i ekte, jeg tar ham ei i feve»

tigheter, er de i ferd med å bli en politisk makt, og det står til de styrende å avgjøre, hvor denne makt skal kunne anvendes.

På det politiske rettsoppgjørssområdet er Norge ennå — seks år etter verdenskrigens opphør — et tilbakeliggende land politisk og moralsk. Dette vet hele verden, ikke bare den vestlige undrende verden, men også den østlige, hvor alt registreres med omhu for påkommende tilfelle. Dette bør våre statsmakter merke seg. Forsvarsmessig stod vi uforberedt da ulykkene veltet inn over oss i 1940, moralsk og politisk står vi i dag ennå mere uforberedt, om nye katastrofer skulle komme. Dette kan ennå gjenoprettes, men det haster. Derfor har også Forbundet for Sosial Opppreisning påny henvendt seg til Norges storting, og landsledermøtet i Frol kunne enstemmig fastslå at Forbundet er en levende realitet og at det kjemper ikke bare for de politiske dømt, men også for fedrelandets velferd og fremtid.

Refleksjoner over internasjonal politikk. Ansvarlighetens resultater

Av observatør

Militær-historikeren, oberst J. Schiøtz i Morgenbladet: «Skylden for alle de ulykker, som er overgått det norske folk og land skyldes statsm. Nygaardsvold og 5 andre personer.»

Major Langeland i «Dømmer ikke»: Det er således regjeringen Nygaardsvolds misgjerninger som har ført krigen over oss.

Dr. Scharffenberg: «Våre myndigheter forfalsker bevisst historien.»

Hitler: «Nasjonalsosialismen er ingen exportvare, kommunismen og nasjonalsosialismen er som ild og vann.»

Stalin: «Kommunismens uavkortede mål er med alle brukelige midler å oppnå verdenskommunismen.»

I. Det er mere enn trist hvor stor uvitenheten fremdeles er innen store dele av befolkningen. I 1951 har en opplevet å høre en relativt kultivert styrmannskone fortelle, at det var norske «nazister» som foranlediget optakelse av miner i Drøbaksundet 8. april 1940, så de tyske marinefartøyer kunne komme opp til Oslo!! Ellers som en annen dame berettet, at det var NS, som forberedte en tysk invasjon — og som ødela forsvaret på forhånd i 1940! Det må sies at propagandaen mot NS i løpet av mere enn 10 år har vært særdeles fruktbringende. Med stort held har våre myndigheter og en ufattelig ensret-

Skinnende solo-uten puss

Ask med SOLV-DESIN

tet presse forfalsket vår historie med tragisk held.

En alvorlig fare er der for at en kommunistisk okkupasjon må til for at sannheten kan presses fram i flertallet av det norske folk.

Under denne synsvinkel er det et tragisk faktum at 3/4 av den norske befolkning er politiske analfabeter. Ellers ville ikke:

1. Ca. det halve norske folk ha gitt arbeiderpartiet og dets regjering sine stemmer ved siste stortingsvalg, når

det er bevisst, at det var arbeiderpartiet og dets regjering som har all skyld for de ulykker som har rammet det norske folk og land etter 8. april 1940.

2. Vi ville ikke ha opplevet, at ulovlige provisoriske rettsanordninger grunnlovstridig var blitt konfirmert av et inhabilt storting og en tildels inhabil og politisk betont høyesterett. Og vi ville ikke ha opplevet, at vårt rettsvesen ble politisk ledet istedetfor — rettslig.

3. Vi ville ikke ha opplevet at ca. 100,000 norske gode borgere av et lovlig politisk parti var blitt politiske og rettslige syndebukker for landets ulykker, som var påført befolkningen av arbeiderpartiets ledende menn og regjeringen Nygaardsvold med sin politikk fra 1935—1945.

4. Vi ville ikke ha opplevet at en norsk juriedomstol blankt frifinner de notorisk beviste rovmordere (Feldmannssaken) og unnlater påtale over for andre mordere og forbrytere (Gulosten) samt unnlater å straffe mordere som snikmyrdet uskyldige NS-folk (Fiane) i okkupasjonstiden.

O.s.v. i tusinde andre forhold fra 1940—1951.

5. Vi ville ikke ha tappt millioner i vår eksport på grunn av en uduelig utenriksledelse (Spania) og nu? Marshallhjelp.

6. Vi ville ikke ha hatt en statue av Roosevelt i Oslo. Og heller ikke var Churchill blitt æresdoktor ved

ne forråde norske interesser. Lagmannsretten ved sin representant, lagmann Reidar Aasgaard har imidlertid påny forkastet Danielsens begjæring, men denne gang med den begrunnelse at fru Ottesen bare har haud til eksamen og derfor neppe er flink nok til dette verv! Det er ikke lenger snakk om samfunnets tarv, — men utelukkende hensynet til tiltaltes eget beste. Ifølge Dagbladet heter det:

«Jeg (Aasgaard) finner ikke å kunne imøtekomme tiltaltes begjæring om å beskikke o.r.sakf. Asvor Ottesen som forsvarer ved hovedforhandlingen i steden for den av retten beskikkede forsvarer, h.r.adv. Jakob Thinn. Jeg antar nemlig at det til tiltaltes tarv finnes fornødent at beskikkelsen av h.r.adv. Thinn ikke tilbakekalles. Det kan ikke forutsettes at o.r.sakf. Ottesen, som etter det opplyste ikke tidligere har vært forsvarer ved lagmannsrett, (hverken i ordinære straffesaker eller landssviksaker) og ikke har god eksamenskarakter, i denne vanskelige og for tiltalte alvorlige sak, vil kunne utføre forsvaret tilfredsstillende.»

Og nu skal Høyesterett altså avgjøre om en jurist med bare haud til eksamen må anses uskikket til å fungere som forsvarer ved lagmannsretten. Og om laud heretter skal være betingelsen.

Det er som man vil forstå en prinsipp sak av den mest vidtgående rekke vidde. Hvis Høyesterett erklærer seg enig med hr. Aasgaard, kan saken

vårt kongelige Fredriks universitet i Oslo o.s.v i det uendelige.

(Forts. neste nr.)

Til bladets «Anonymusser»

«Vil nogen i verden fekte, mén dølger sitt åsyn og navn, jeg vet hans ånd er ei ekte, jeg tager ham ei i favn.»

Holger Danske

Det forekommer meg, herr redaktør, at det blir nok så mange nu som «dølger sitt åsyn og navn» i bladets spalter, og det får så være all den stund innleggene utelukkende dreier seg om den sak det her gjelder. Men skal det bli mange med den «åndsfulde» som preger innlegget til en herr J. B. i bladets nr. 24, da står «8. mai» i fare for å bli et organ for konene ved vannposten, istedetfor et gjenreisningsorgan for oss.

Med ca. 50 gjentakelser av det personlige pronomen, og med gemyttet på kokepunktet, går han løs på en innsender som var uforsiktig nok til å uttale, at han ikke hadde noen lyst til å ofre livet for justisminister Gundersen. (Hvor mange av oss har det?) Artikkelen hadde ganske sikkert betinget en 100-lapp hos Einar Skavlan. Men her i bladet kan vi ikke begynne med personlig skjortevask. Har Paria tatt kjørstien fra J. B. så får de ta det oppgjør «på kammeret». Her er skjelsord uten interesse. Uttrykket «malplasserte sleivord» forekommer meg å være en passende boomerang.

For øvrig vil jeg ha uttalt, at en så «modig» utgydelse, som den foran nevnte, bør betinge innsenderens fulle underskrift. For da vil folk innen skolekretsen kunne sammenholde den med utførte meritter under okkupasjonen.

Ivar Frihaug-Osa

sjonalintekten enn den var i 1945. Det eneste land i denne gruppe som ligger høyt over førkrignivået er Norge». — Skulle ikke dette få oss til å tenke oss litt om, før vi fortsetter på denne planøkonomiens farlige vei? Vi kan da ikke i lengden stole på USA's langmodighet i form av blanke dollars.

Professor Helge Kükertitz

ved Yale universitet sa i et foredrag forleden: Sveriges beslutning om å holde seg utenfor alle allianser har som bakgrunn å styrke Finnlands stilling og avstedkomme en større stabilitet i de skandinaviske land. Finnlands evne til å bevare sin nasjonale selvstendighet og sine demokratiske institusjoner var av den største betydning for Sverige. Det skulle være i strid med Atlanterpaktens landenes egne interesser om Sverige foretok seg noe som kunne lede til en ny trussel mot Finland. Han understreket at den svenske alliansefri politikk som har til formål å beholde mulighetene for nøytralitet i tilfelle av krig, ikke kan betegnes som noen isolasjonspolitikk. Svenskene ser ikke selv på sin politikk som noe perfekt, men de tenker å holde fast på den samme linjen, inntil de finner et mere tilfredsstillende alternativ. Sverige er etter den annen verdens krig blitt en av de sterkeste militærmakter i Vesteuropa. I kraft av sin tro på demokratiet, sin avsky for diktatur og sin besluttsomhet i å bevare sin nasjonale uavhengighet er Sverige allerede blitt en lenke i Vestens forsvar. — Det er velgjørende i alt åpenlig snakk om Sveriges egoisme å høre et slikt fornuftig resonnement. Vi legger det våre lesere på sinne.

Utenrikskronikk

Sannheten på marsch - Et 10-årsminne

Den 22. juni 1941 brøt krigen løs mellom Tyskland og Sovjet-Samveldet. Tyskland gikk til angrep på en 2400 km. lang front fra Finland i nord til Svartehavet i sør.

Denne dagen bør hamres inn i hodet på vestdemokratene, for det er en verdenshistorisk dag som har hatt følger for oss alle. Verdenskrigen fikk med en gang et nytt innhold, og de som hadde sin vurderingsevne i behold, for stod at denne kampen i det lange løp ville få større betydning enn kampen mellom de vestallierte og Tyskland. De, som ikke forstod dette, begynner nå etter hvert å få øynene opp, ganske enkelt fordi de må være med å betale for sitt manglende klarsyn dengang da det ennå var noe å redde.

Samme dag som tyskerne rykket inn i Sovjet-Samveldet, holdt Churchill en kringkastingstale, hvor han meddelte at den briti-

ske regjering hadde tilbudt nasjonerne enhver teknisk og økonomisk bistand, som de mente seg å ha bruk for. «Vi vil vende oss til alle våre forbundsfeller og tenner overalt i verden og be om slå inn på den samme vei og vandre den trofast, utholdende til slutt, som vi», sa han.

Den 12. juli 1941 ble en russisk britisk pakt undertegnet i Kroml med forpliktelse til å fortsette krigen mot Hitler-Tyskland så langt kreftene rekker, til å støtte hverandre på alle måter og ikke ke inngå separاتفred. Senere kom også USA med, og våpen, materiell og mat ble ad alle mulige veier sendt østover til den nye forbundsfelle med den hensikt å knuse Tyskland.

Vi vet nå at det var atskillige ledende menn i vest, som fryktet følgene av denne allianse, — men de var så oppjaget av sitt hat mot Hitler at de lot alle betenkeligheter fare. Den brede

masse forstod intet av det som skjedde, og den hilste de russiske armeer som heltmodige forbundsfeller i kampen for «demokrati og frihet».

Dengang Hitler og Stalin sluttet vennskskapsforbund, ble de fleste av oss ikke bare forbauset, men slått av forferdelse. Nå vet vi bedre, hva det lå bak. Men vi vet også at Hitler allerede sommeren 1940 sendte tropper og våpen østover for å beskytte grensen mot den troløse forbundsfelle. Den, som skriver dette, var i august 1940 i Tsjekkoslovakiet og så da, hvorledes nær sagt en deløse tog ruller østover, og når han spurte på innviet hold, hva dette skulle bety, var svaret kort og godt: Vi må også beskytte oss mot våre venner av idag og ikke risikere noen overraskelse.

Det var på dette tidspunkt tross alle overenskomster klart, at det var hemmelige bånd som knyttet Tysklands fiender i øst og vest sammen. Det var fellesinteresser hos visse, ofte rasebetonte elementer, som hadde det mål å legge Europa i ruiner og opprette et verdensherredømme med Moskva og New York som metropoler. Det kan ennå idag ikke tales høyt om disse fenomener, men det hviskes og tiskes i krokene og mange speider med

engstelse inn i den usikre fremtid, hvor bakmennene venter seg store resultater. Derfor ble heller ikke 22. juni feiret med jubel hymner i år andre steder enn i Moskva, som takket være vestmaktene bistand ble verdenskrigens faktiske seirherre, mens England ble rammet av en hard skjebne og har måttet finne seg i å overlate hegemoniet i verden til andre.

Tyskland ble knust mellom de store møllestenene og idag står vestens demokratier uten noen barriere ansikt til ansikt med den fryktelige og stadig mektigere angrepsmakt i øst i bitter erkjennelse av, at deres egne ledere har gitt den seiren og en makt fullkommenhet, som selv Moskva herrene ikke hadde drømt om, da verdenskrigen raste. Og nær 100,000,000 slavebundne europeere lider idag under den skjebne, som det korttenkte samarbeide mellom øst og vest beredte dem.

Idag erkjenner de ennå frie folk i vest, at det som ble gjort i årene 1941—45 bare var første runde i en maktkamp, hvis varig het og utgang ingen kan forutsi. Det er også tegn som tyder på, at man ute i verden begynner å forstå, hvem som til syvende og sist har ansvaret for denne tragiske utvikling. Roosevelts krav

om Tysklands ubetingede kapitulasjon, første gang i Casablanca og senere i Jalta, vil ikke bli glemt. Det var den hvite rase og dens kultur som ble forrådt. Denne sannhet er på marsj, ubønnhørlig og knugende, og på denne bakgrunn må en også se Korea-krigen med dens uhyggelige men neskeofring og forferdende ødeleggelser. Den ville aldri ha kommet, hvis vestmaktene og deres ledere hadde hatt verdenspolitisk innsikt og framsyn og hadde forstått bakmennenes hensikt og mål.

De som så klart allerede dengang meget kunne reddes, har i dag intet å si. Frontkjemperne, som satte livet inn for å avverge faren, er idag stemplet som krigsforbrytere, og mens de sammen med de andre, etter utstått straff iscenesatt etter russisk mønster slår seg igjennom fra dag til dag, har vårt lands regjering etter amerikansk krav stillet tropper til forføyning i en mulig fortsatt Korea-krig. Hvis slike tropper blir tatt tilfange av nordkoreanerne, vil nok Moskva sørge for at de blir behandlet på den samme måte som frontkjemperne i den annen verdenskrig, og dermed er ringen sluttet. Kom så og tal om statsmannskunst!

Korrupsjonen —

— Fortsatt fra side 1 —

for politiets tyveriavdeling), sjefen for kriminalinspeksjonen kommissær Theo Deiko, kriminalsekretær Adam Groh og en rekke andre. Dessuten satt på tiltalebenken en meget smart advokat ved navn dr. Lafontaine, som hadde foretatt skumle transaksjoner i samarbeide med de nevnte politifolk. Under denne rettssaken opptrådte Willy Klapproth ennå som vitne. Det inntraff herunder en pikant episode, idet Klapproth under en krysseksaminasjon måtte innrømme at han gjennom lengere tid hadde mottatt

SIGARETTER I STORE MENGDER

som gaver fra amerikanerne. Dette skjedde før valutareformen sommeren 1948, dengang da sigaretter var verd gull i Tyskland. Den amerikanske oberst Sala leverte hver uke sigaretter til en svartebørspris av ca. 7000 reichsmark til Klapproth. Dette beløp representerte 30 politifolks månedsgasje.

SMUGLING OG ERSTATNING

I juni 1950 kom Willy Klapproths politifolk over en smugler-transport av amerikanske sigaretter til en-verdi av 1 million Deutsche mark like ved Frankfurts bygrense. Mesteparten av denne ulovlige vare ble av oppdagelsespolitiet straks overlatt til den tidligere omtalte advokat dr. Lafontaine og en annen svartebørshandler. Bare en liten del av sendingen ble overlatt til de amerikanske myndigheter, men dr. Lafontaine greide ved hjelp av

BESTIKKELSER

å få frigitt ca. 210.000 sigaretter også av dette beslaglagte parti.

Omtrent samtidig beslagla de «dyktige» politifolk i Frankfurt smuglervarer til et beløp av ca. 70.000 D. M. Men denne gang gjorde de bruk av en ennå smartere framgangsmåte. De overlot simpelthen hele partiet tilbake til smuglerne og svartebørshandlerne mot en «belønning» på 14.000 D. M.

Alle disse smarte handlinger har resultert i fengselsstraffer på ca. tre år og nå er turen kommet til deres sjef.

Episodene i Frankfurt er ikke enestående. Også i andre store vesttyske byer er det rettssaker i gang mot politiemtsmenn.

Stoler ikke Kreml —

— Fortsatt fra side 1 —

sporløst i dette område i mars.

3) En garnison som var stasjonert ved den russisk-tyrkiske grense gjorde regulært opprør i april. Tallrike GPU-offiserer ble skutt og høyerestående kommunister i området likvidert. Opprøret brøt sammen etter at Kreml hadde sendt asiatiske tropper nedover. Atskillige russere greide å flykte over den tyrkiske grense, mens de som ble avvepnet av GPU alle ble renrettet på stedet.

4) Gjæringen blant sovjetrussiske offiserer og soldater i Øst-Tyskland har vært et alvorlig utøver

Et vellykket Forbundsmøte i Frol —

— Forts. fra side 1 —

gens var den første tanke med Forbundets virksomhet — at det skulle virke som en direkte forsorgsinstitusjon — har man i alt vesentlig måttet gå i fra. Skal Forbundet innen en uoverskuelig framtid ha utsikt til å nå positive resultater, må innsatsen dirigeres mere rett på selve rettsoppgjøret og dets grunnlag. En rikker dessverre ikke på oppgjøret ved å drive et for selve oppgaven negativt understøttelsesarbeid. Hvor ønskelig det enn kunne være om man var gitt midler i hende til også å ta seg av dette, så må man slik som situasjonen ligger an, gå raskt på oppgjøret og dets rettslige fundament. Etter styrets oppfatning vil det til samme tid innebære den hurtigste og mest effektive løsning av det sosiale problem.

Ordningen med ferieanbringelse av fangers pårørende ble gjennomført sommeren 1950, og også i år har sekretariatet tatt de forberedende skritt til å fortsette arbeidet. Dette vanskeliggjøres dog i atskillig utstrekning ved at bøndene jevnt over står uten arbeidshjelp og derfor har vanskelig for å motta «hvilende feriegjester». Imidlertid har en del behjertede stilt en del midler til rådighet — og det er å håpe at eksemplene vil smitte — slik at Forbundet kan støtte med reiseutgifter og direkte pengehjelp der hvor de pårørende ellers vil være avskåret fra å kunne se til dem som ennå sitter fengslet. Til julen 1950 fikk Forbundet — i alt vesentlig ved en generøs gave fra en enkeltmann — anledning til å yte julebidrag til en rekke pårørende av fangene på Bjørkelangen og på Sem. Fra tid til annen har man også ellers ytt pengehjelp, dels som lån for å komme i arbeid.

Hva angår de ennå innesittende fanger — hvorav 75 soner livsvarig fengsel — har Forbundet gjentatte ganger gjort forsøk på å oppnå deres benådning. Direkte har Forbundet som sådant ikke mott stort annet enn avslag, men man har vært heldigere med resultatene ved å benytte mere «nøytrale» kanaler. Fra tid til annen har man holdt spørsmålet varmt overfor Stortingets Justisnemnd og enkelte stortingsmenn, men det later til at de også på det hold er stilt overfor en bøyg som er vanskelig å komme utenom. Med sikte på et nytt framstøt har styret formet et utkast til en resolusjon til Stortinget om forholdet, og dette utkast vil bli forelagt Landsledelsen som særskilt sak.

Forbundets henvendelse til Stortinget av 20. mars 1950 («Gi oss rettsstaten tilbake!») har hittil ikke resultert i noen aktivitet på stortingshold. Den lovede debatt om saken har vært utsatt og atter utsatt, og nå senest er den utskutt fra inneværende års vårsesjon til høstsesjonen. Det later til å være meget om å gjøre på visse hold at forholdet ikke kommer under offentlig debatt og belysning. I mellomtiden har Forbundet forsterket den gjorte henvendelse med nye. Den 18. januar 1951 sendte Forbundet Stortinget et lengere oppsett om rettsoppgjøret i sin alminnelighet, vedføyde en rekke bilag, den 20. januar 1951 leverte man sammesteds en lengere betenkning angående tidligere NS-medlemmers sysselsettelse og den 9. april d. å., ble dette etterfulgt av en ny henvendelse på 15 sider om

ekspl. Erfaring har vist at det har sin store betydning å kunne komme i kontakt med utenforstående gjennom relativt kortfattede og lettleste brosjyrer, og styret har derfor bestemt at man så sant det gis økonomisk utkomme til det skal søke å utgi et antall slike brosjyrer. Begynnelsen ble gjort med en privat utarbeidet og bekostet brosjyre om de tidligere NS-banders stilling til Norges Bondelag, hvilken gjennom tillitsmannsapparatet ble spredd i 20.000 ekspl. Deretter fulgte en i sekretariatet utarbeidet brosjyre om skolens undervisning i Norgeshistorie, som også gikk ut i 20.000 ekspl., og for øyeblikket ligger to brosjyremanuskripter til klar for trykning. Men papir er i dag vanskelig å skaffe, og det er dyrt. Bare utsendelsesportoene går opp i et halvt tusen kroner. Gjennomføringen av planen står derfor i øyeblikket på den økonomiske støtte som Forbundet kan gjøre regning på.

Fra sekretariatet er det ellers som et ledd i det daglige arbeid gitt ut en rekke henvendelser til forskjellige offentlige myndigheter og til enkeltpersoner. I noen grad er disse gjen-gitt i «8. Mai», således f. eks. den interessante skriftveksel med general-løytnant Otto Ruge. Nå senest har Forbundet sendt de anmeldte politiske partier et spørsmålsskrift, der vi ber opplyst hvordan partiene stiller seg til de saker som Forbundet arbeider med. Dette er gjort med sikte på det forestående kommunevalg og de eventuelle svar vil bli offentliggjort til rettledning for dem som har adgang til å utøve stemmerett.

Forbundets Rettskontor ble etter beslutning av styret nedlagt fra 1. desbr. 1950, og kontorets inntil da fungerende leder påtok seg å gjennomføre avviklingen av de verserende saker. Etter den erfaring man hadde vunnet, sto ikke virksomhetens omfang i forhold til de utgifter den belastet Forbundet med. Alt tatt i betraktning fant man at det ville være en greiere løsning å henvise saker som sekretariatet ikke selv kunne ta seg av, til praktiserende og sympatiserende jurister og på vanlig honorarbasis, og slik at Forbundet der det måtte være nødvendig hjalp til med betalingen. Ordningen har i praksis gått upåklagelig og gitt tilfredsstillende resultater. Et forslag fra o.r.-saksfører Lindheim om opprettelse av særskilte rettskontorer vil bli behandlet som særskilt sak.

Det har vært ført forhandlinger med Utenriksdepartementet om etter-søkelse av savnede frontkjempere, og gjennom det Internasjonale Røde Kors har undersøkelser vært iverksatt. Da det her gjelder personer som er forsvunnet bak det østlige «jerneteppe», er det oss meddelet at ettersøkingen tar uberegnelig lang tid, og at man

80.000 deporteres fra Budapest

Jøder og adelsmenn rammes. 12 timers varsel for ofrene

fra Wien telegraferes til Dagens Nyheter 1. juli at omkring 45.000 personer som ansees som upålitelige

er nødt til å ta seg den tid som trenges for å avvente Sovjet-Russlands eventuelle opplysninger.

Sekretariatet har i perioden kunnet glede seg ved tilgang på en mengde interessant arkivstoff som vil være til betydelig nytte under det videre arbeid. Ennvidere har man kunnet anskaffe flere hundrede bøker av okkupasjonstidens litteratur — innenlandsk som utenlandsk — og dermed kunnet skape en grunnstamme for Forbundets bibliotek. Gjennom oppkjøp av restopplag av bøker fra «vår egen front» har sekretariatet kunnet drive en utstrakt distribueringsvirksomhet — ikke minst med sikte på distribuering blant interesserte i våre naboland. Forbundets henvendelse til Stortinget av 20. mars 1950 («Gi oss rettsstaten tilbake!») har man fått oversatt til engelsk. Vi håper å se oss i stand til å bekoste den trykt, så den kan spres på engelsk og amerikansk hold.

Sekretariatets korrespondanse omfatter i årets løp flere tusen skrivelser, og også blant dem finnes mange som omhandler forhold som det kunne ha sin interesse å nevne spesielt. Det ville imidlertid fullstendig sprengte rammen for denne innberetning, og man går ut fra at særlig betydningsfulle tilfeller vil kunne omtales under den muntlige drøftelse.

Jo, der soves tungt.

Hr. redaktør!

Jeg har med stor interesse lest artikkelen av Ivar Frihaug Osa under overskriften «Skal vi ta oss sammen» i nr. 23 av bladet. Dessverre er det nok alt for riktig det som her fremheves, — at alt for få slutter opp om vårt blad.

At endel lurer seg ned til kiosken når «ingen farlige folk» er i nærheten er også fullstendig riktig, — men også uhyre beklagelig.

Tenk om alle som hadde vært berørt av rettsoppgjøret virkelig hadde holdt sammen og sluttet opp om bladet — ja, da tror jeg meget hadde vært annerledes.

Personlig er jeg blitt uhyre skuffet etter krigens slutt. Jeg trodde virkelig at alt skulle bli bare herlighet og glede, men isteden er det blitt meget verre her i landet enn det noensinne har vært. Norge må i sannhet ha god råd.

Tenk om vi hadde vært et enig folk når det brøt løs igjen, men slike rettsløse forhold som det nå hersker her i landet, har det vel ikke vært siden danske tiden.

At en kan bli glad i dette samfunn etter å ha vært berørt av rettsoppgjøret er meg en umulighet å forstå.

Det burde forresten ikke bare være oss som er blitt berørt av rettsoppgjøret som stod sammen om «8. Mai» hva med alle andre i Norges land, som jeg vet er blitt uhyre skuffet over tingenes utvikling. Alle vi som segnet til arbeiderpartiet og som er blitt så uhyre skuffet over dette partis fullstendige kursendring.

Før var jo Arbeiderpartiet en uhyre sterk bevegelse som gikk kraftig

E. Hoffstad
— Urtekommandoen —
Blad av llebus historie

200 sider tekst.

16 sider fotos.

En skildring av livet i en norsk konsentrasjonsleir - til daglig, i fest, i arbeid, i lek og sport, i spøk og bittert alvor. Rikt illustrert med fotos fra leir og brakker, interiører og eksteriører.

Pris kr. 12,00 fritt tilsendt.

På grunn av papirsituasjonen kan der bare ekspederes forutbestilte eksemplarer. Adr.: Sofiegt. 12, Oslo.

GULVBELEGG

Vårt magnesittbelegg, marmorert og ensfarget, for bad, kjøkken butikk, nedslitte trapper m. m. bør prøves. Bruksanv. for legning, medfølger bestillingen. Telef. 15 b.

KRØDEREN FRUKT og BÆR,
Krøderen.

Sommermat.

PRIMA SKINN- OG BENFRI KLIPPFISK
leveres i kilopakker påtrykt matoppskrifter, samt i kasser a 26 kilo og ca. 60 kg. — til handlende og forbrukere.

NYSALTET UER — NYSALTET TORSK m. m.

OTTO OTTESEN HAVNERAAS A/S
Telegr.adr.: HAVNERAAS — Telefon 1630.
KRISTIANSUND N.

Ung statstenestemann

fråhaldsmann og ikkje røykjar, med kone og 2 born på 3 og 1 år søker 2 eller 3 roms husvære i eller i nærleiken av Oslo — gjerne mot innskot eller aksje. Sikker betalar med beste referansar. Bill. mrk. «Møblert eller umøbl. nr. 220».

Dressen kan vi sy —

hvis De har stoff med tilbehør. 20 års praksis. Skriv etter mål-skjema. Sylønn kr. 80.00.

P. Sporem's Konfek sjonsfabrikk — Aukra.

Gårdsbruk

ca. 30 m. innm. beligg. i Arendal by bortforpaktet med en del redskaper og besetning til en absolutt gei og driftig mann. Bill. med flest mulige opplysninger. «Fra oktober nr. 227».

Kontordame

til bokholderi og fakturaskrivn. Alm. kontorarbeid i Oslo. Ansøknings med attestkopi og evt. referanser.

Bill. mrk. «Kolonial en gros» nr. 228

S. O. S.

Ung mann, arbeidsglad, men har intet å gjøre søker arbeid. — Tidl. praksis kontor og arbeidsleder ved mindre bedrift. Alt har interesse. Gode attester. Bil. mrk

Ferieopphold.

Ektepar søker pensjon eller husly med adgang koking, helst enten nær fiskevann eller elv, eller ved sjøen. — Bill. mrk. «Prisforlangende» nr. 230.

Huholderske.

En som er vant med landsens stell får godt lønnet post på middels stor gård i Nord-Østerdal. Helst en som er litt til års. Om et barn må være med spiller det ingen rolle. Tiltredelse snarest mulig da vi trenger hjelp straks.

de som ble avvepnet av GPU uten ble renrettet på stedet.

4) Gjæringen blant sovjetrussiske offiserer og soldater i Øst-Tyskland har vært så alvorlig utover våren at avdelingene er blitt skiftet ut med stadig raskere tempo. Offiseren bekreftet i denne forbindelse de forklaringer som tidligere er offentliggjort om saken av sovjet-offiserer som har greid å flykte til Vest-Tyskland.

UNDER DEN ANNEN VERDENSKRIG

deltok vedkommende offiser også i kampene ved Leningrad på den tid da «nordiske avdelinger av frivillige» sto ved Leningrad. Offiseren sier at disse «nordiske» avdelingers innsats har gjort et dypt inntrykk på ledelsen i Kreml. Makthaverne i Moskva er etter denne innsats og etter finnes innsats i vinterkrigen helt klar over at et framstøt mot nordvest gjennom Finland og Sverige til Norge vil by på langt alvorlige vanskeligheter enn et framstøt gjennom Mellom-Europa eller gjennom Sør-Europa, uttaler offiseren. Det gamle ord om at Russland er en koloss på lerfotter gjelder i dag mer enn noensinne, sier han. Men hvor mange menneskeliv vil det gå tapt før landene bak jernteppet får sin frihet tilbake? sier han til slutt.

De franske myndigheter har opplyst at offiseren med det første skal sendes vestover til Paris til mer inngående forhør.

leverte man sammesteds en lengere betenkning angående tidligere NS-medlemmers sysselsettelse og den 9. april d. å. ble dette etterfulgt av en ny henvendelse på 15 sider om Erstatningsdirektoratets innfordringsvirksomhet. Den 19. januar d. å. hadde man ytterligere sendt Stortinget Forbundets bemerkninger til det famøse dokument som heter Stort.meld. nr. 64. Om disse henvendelser under øyeblikkets maktkonstellasjon får en bedre skjebne enn de tidligere inngitte, får tiden vise. Det er mulig at myndighetene også i disse tilfelle vil fortsette sin taushet i den tro at de rammede skal kunne trettes ut. Det vil aldri komme til å skje. Om ikke annet har Forbundets henvendelser sin historiske misjon, og de skal fortsette å komme uansett hvordan de enn blir mottatt. Å føye oss etter «taushetens taktikk» ville være å gi avkall på vår rett.

Forbundets opplysningsvirksomhet har man søkt å forsere i det forløpne år. Man har kjøpt inn og spredt såvel her i landet som i utlandet — et stort antall brosjyrer og bøker, og for øvrig søkt å gjøre Forbundet gjeldende i den ordinære presse hvor det over hodet har vært anledning til det. Forbundet skylder spesielt «8. Mai» takk for et utmerket samarbeid i det forløpne år, og møtedeltakerne vil formentlig selv best kunne vurdere i hvilken utstrekning Forbundets folk gjennom dette blad har vært gitt anledning til å legge sin oppfatning fram offentlig. I november 1950 fikk man stilt til rådighet 2 fulle sider i bladet til detaljert redegjørelse for Forbundets oppgaver og virksomhet, og utenom det faste abonnent ble i propagandaøymed dette nr. av avisen spredt gjennom sekretariatet i 10.000

12 timer versel for offrene

Fra Wien telegraferes til Dagens Nyheter 1. juli at omkring 45.000 personer som ansees som upålitelige og uproduktive er tvangsforflyttet fra Budapest siden 20. mai, og at ytterligere minst 35.000 venter å få samme skjebne i den nærmeste tid. Opplysningene stammer fra diplomat-rapporter og flyktingemeddelelser.

Det er særlig fire samfunnsgrupper som rammes av aksjonen: aristokrater og gtilhengere av det gamle Horthy-regimet, tidligere offiserer av høyere grad, jurister og til slutt en mer blandet gruppe av jøder og personer som har vært ansatt hos mennesker av de førstnevnte grupper, samt personer som har hatt forbindelse med amerikanere. Derimot er ikke prester berørt av utrenskningen. Myndighetene har i lenger tid hatt ferdig lister over de ca. 80.000 personer det gjelder.

Det politiske politi oppsøker tidlig om morgenen vedkommende familie med meddelelse om at de skal gjøre seg i stand til å reise innen 12 timer. Spesielle tok går fra Budapest tre ganger i uken og bestemmelsestedet er for det meste området nordøst for Szolnok ved den russiske grense.

DE PRIVATE FORLAG I LEIPZIG LIKVIDERES

I følge meddelelser i svenske aviser holder de private grafiske officiner i Leipzig på å likvideres, idet russerne har satt stopp for alle nybestillinger. Følgen er at disse foretagender som til dels har arbeidet med opptil 3 skift, må gå til oppsigelse av sine arbeidere og funksjonærer. Det ventes at de private forlag vil få sin lisens inndratt.

sgnet til arbeiderpartiet og som er blitt så rhyre skuffet over dette partis fullstendige kursendring.

Før var jo Arbeiderpartiet en uhyre sterk bevegelse som gikk kraftig inn for å hjelpe den underkuede og elendige til sin rett. Samtlige arbeider partiaviser i Norge er blitt verre enn noe Høyreorgan. Det er vel ikke for intet, at nest etter Dagbladet, så har de «forhenværende» arbeideraviser vært de organer som mest har forfulgt de som har vært berørt av retts oppgjøret.

Hvis det nu bryter løs igjen, er det da virkelig meningen at det norske folk skal stå sammen som en mann etter denne rettselsfulle menneskefølgelse som nå har vart i snart 6 år?

Har vi så meget å takke dette samfunn for?

Det er så forunderlig at der ikke finnes noe som heter opposisjon lenger her i landet. Ingen som tør gå i mot den store mengde og kjempe for rett og rettferdighet, Scharffenberg, Ja, han er utmerket og så hadde vi en mann i Oslo som het Gerh. Holm som også talte den ringes og elendiges rett, men nå er det også han borte. Nei, nå er det herremannsveldet og pavedømmet som har inntatt Norge; og så er alt som heter sosialisme gitt på båten. Jeg synes der er en dårlig ånd i det norske folk. Det gjelder bare å trampe på sine medmennesker mest mulig. Våre advokater som burde ha kjempet for rett og rettferdighet og barmhjertighet mot de undertrykte, kjemper istedetfor drapelig for sine bankbøker og sin prestisje, det er alt.

Jo, der soves tungt.

Don Olaves.

har intet å gjøre søker arbeid. — Tidl. praksis kontor og arbeidsleder ved mindre bedrift. Alt har interesse. Gode attester. Bil. mrk «Kone og et barn nr. 219».

Hvor er juristene

Den tid jeg satt i politisk fangeleir traff jeg bl. a. på mange jurister som jeg talte med og som jeg forstod var tildels fremrakende i sitt yrke. Men etterat de fleste av disse forhåpentlig er sluppet ut, hører man lite til deres initiativ for å få satt tingene på rette plass! Såvidt jeg vet var det over 1½ hundrede jurister med i NS juristgruppe. Disse bør nå holde et møte i Oslo, og drøfte de mange problemer som man har hatt siden «frigjøringen» og som nå litt etter hvert er avdekket, så det skulle være samtalegrunnlag nok for å ta fatt på videre uthuling av humbugen med «rettsoppjøret».

Hvis det skulle lykkes å pacifisere Korea... ..

vil Kreml alltid finne et nytt urosentrom et eller annet sted i verden. — Serien Spania, Hellas, Persia, Indokina, Korea er sikker ikke avsluttet, for det russiske system krever nå engang at det er uro et eller annet sted. Først når man er på det rene med dette og handler deretter, kan det en gang i fremtiden bli muligheter for en menneskelig tilværelse.

Husk kontingenten

som skal understreke at fra nå av er «konfirmanten» voksen med derav følgende ansvar.

Foreningen er meg bekjent foreløpig kun representert i Oslo, fordi forholdene der ligger best til rette og selvfølgelig også — det skal gjerne erkjennes — fordi det forutsetter et åndelig oppkomme hos initiativtagerne å gi en slik forening liv ut over 2—3 sesonger.

Foreningen har såvisst ikke ført noen høyrøstet tale. Og den har ikke forsøkt å drive propaganda hverken for å få medlemmer fra meningsfeller eller for å få statskirkens medlemmer til å bryte ut fra den kirke de tilhører. Men den avsluttende fest for det første kull «konfirmanter» ble omfattet med så dypt alvor av modige, myndige og moralsk bevisste kvinner og menn, at det var en selvfølge at de måtte få lov til å avvike festen i Universitetets Aula, — hvor selvfølgelig også den statsråd som sitter som øverste mann i vårt Undervisningsdepartement burde være til stede.

Stav. Aftenbls redaksjon sier at det er en meningsløshet, at denne forening som er utgått fra arbeider parti-kretser benytter ordet «borgerlig». Det synes jeg er et korttenkt og et meget billig argument.

Foreningen er for det første ikke utgått fra arbeiderpartikretse, men fra Studenternes Venstreforening. — Noe annet er at Arbeiderpartiets presse har vist foreningens sympati, og derfor for en gangs skyld står på linje med Venstres talerør i hovedstaden, — Dagbladet — og har godtatt en tanke som er skapt i venstrekretse.

te kulturelle tomrom måtte man se til å få fylt ut, — selvfølgelig ikke ved å oppta agitasjon for avkristning, men for å dekke det moralske og religiøse behov hos de av landets borgere, som i alvor og under ansvar ønsker å benytte seg av «den borgerlige frihet», som er skapt, der hvor kirkens lovbeftalte tvangsgrep på samfunnslivet er blitt løst.

Dette var hovedinnholdt av et foredrag som altså ble holdt i Studenternes Venstreforening. Og jeg anser det som temmelig opplagt, at når amanuensis Horn reiste denne sak der, var det fordi det falt ham naturlig å tale nettopp til en krets av studenter tilhørende venstrepartiet, og fordi han selv var tilknyttet dette parti. Det har jeg dog ikke fått positivt bekreftet. Men av de pressereferater som ble gitt av den etterfølgende diskusjon, syntes det i hvert fall å framgå at forsamlingen stort sett møtte hans tanker med sympati, og at de iallfall ikke ble oppfattet som et maskert forsøk på å torpedere statskirken enn si å komme den virkelige levende kristendom til livs.

Det var med utgangspunkt i disse tanker, at amanuensis Horn kort tid senere sammen med en del meningsfeller gikk inn for å stifte en forening til fordel for «borgerlig konfirmasjon».

Denne forenings oppgave er helt enkelt å gi den ungdom som ikke ønsker kirkelig konfirmasjon undervisning i de etiske og sosiale problemer, som møter ungdommen i overgangen fra barn til voksen alder, med sikte på en avsluttende fest,

«8. Mai»

kronikk 13. juli 1951

Advokat
Trygve Wyller:

Borgerlig konfirmasjon

Etter anmodning fra flere av våre lesere gjengir vi en artikkel som advokat Trygve Wyller har skrevet i «Stavanger Aftenblad»:

Den såkalte «borgerlige konfirmasjon» har vakt så stor oppmerksomhet at jeg må få lov til å redegjøre litt nærmere for den, særlig med henblikk på de redaksjonelle kommentarer i Stavanger Aftenblad for 23. mai:

Tanken om en «borgerlig konfirmasjon» er skapt for ett års tid siden av amanuensis Horn under et foredrag i Studenternes Venstreforening i Oslo. Amanuensis Horn fremhevet her at det har utviklet seg et kulturelt tomrom på felter, hvor kirken for hadde lovbeskyttet monopol. Han pekte således på at det visstnok ikke lenger er påkrevet å gå til presten for å stifte et lovlig ekteskap, men at det ikke er sørget for at «borgerlig ekteskapsstiftelse» kan oppnå i former som svarer til aktens høytidelighet.

Han minnet også om, at man visst nok nå, — i motsetning til tidligere tider, — kan bli begrønt uten å bruke prest eller kirkeoffisier, — men at det ikke er sørget for en

«borgerlig begravelsesseremoni» — som svarer til begravelsesens alvor.

Videre nevnte han det lite rimelige i at til tross for at foreldre ikke plikter å la sitt barn døpe er det ikke etablert en av staten regulert «borgerlig navnedag» med den høytidsfølelse og de rettsvirkninger som en slik dag bør ha.

Og likeså er det liten mening i at foreldre på enkleste måte kan få sitt barn fritatt for enhver undervisning i kristendomskunnskap, — uten at staten samtidig skaper mulighet for at barnet på annen måte får en tilsvarende etisk oppdragelse og undervisning i kirkehistorie. Det er intet til hinder for, at et barn i Norge i dag oppdrages som en større moralsk og religiøs analfabet enn et barn på Madagaskar.

Endelig pekte han på, at det er et savn for moralsk bevisste foreldre, at det ikke eksisterer statstiltak eller kollektive tiltak som kan ta hånd om ungdommen, når den kommer i den såkalte «konfirmasjonsalder», medmindre man vil søke veien gjennom kirken. Og det til tross for at kirkelig konfirmasjon lenge har vært en frivillig sak. Hans konklusjon ble derfor at det

er litt til års. Om et barn må være med spiller det ingen rolle. Tiltredelse snarest mulig da vi trenger hjelp straks.

Opl. om alder og muligens attester sendes dette blads eksp. under merke: «Husholderske på gård nr. 225».

Hybel i Oslo.

Tannlegestudent søker god hybel, helst m. adg. telefon, i Oslo fra 1. sept. eller tidligere. Bill. mrk. «Start på ny nr. 226».

Fhv. politibetjent

med 25 års tjeneste, beste att. og anbefalinger søker stilling timeskriver, oppsynsm., lagerform., vaktm., handslsr. o. l. fra høsten.

Bill. mrk. «Disiplinert ordensmann» nr. 232.

Alt muligmann

Eldre eller yngre mann, som ønsker lett avvekslende arbeide i noen måneder framover, kan få plass på gård i Ryfylke. Passer best for en som ikke er helt arbeidsfør. Henvendelse

gårdrbruker L. A. Landsnes,
postadr.: Foreneset.

være liten grunn til å harmes over at ansvarsbevisste kvinner og menn låntar ordet «konfirmasjon» for å understreke at de er ute i et ytterst alvorlig ærend.

Og så til slutt, hr. redaktør: Jeg gnir meg i øynene når jeg ser De skriver: «Det er fra første stund tydelig, at visse kretser innen Arbeiderpartiet prøver å slå politisk mynt på dette med den såkalte borgerlige konfirmasjon.» For er det noe som representerer en svær belastning for et politisk parti her i Norge så er det å gå inn for de kretser og det livssyn som står bak dette omstridte tiltak.

Det visste enhver på forhånd, men sokneprest Christies aksjon i Stortinget har ført det avsluttende bevis. For der satt åpenbart alle de borgerlige representanter som en mur rundt ham. Mange av dem grep leiligheten til å vise seg for sin politiske menighet og resten av dem satt som om de hadde en knebel i munnen og en medfødt gåsehud på hele kroppen.

Og over dem alle suste mannen med den store svad, — Carl Joachim Hambro, — som representerer alle de små kristelige dyder, men som mangler den ene store, kardinaldyden: menneskevennlighet.

For hele hans fete veltalenhet drypper av ondskapsfullhet så snart han streifer et medmenneske, — det være seg meningsfelle eller motstander, — selv når han taler til Øskytelse av den treenige Gud!

Det er således betegnende for ham, at i samme stund som han i konfirmasjonsdebatten svang seg opp til de himmelske høyder, fikk

Stortingsmann Moseid sier sine selvgode kolleger sannheten.

Han bebreider de stortingsmenn som la landet åpent, i dag kan slå seg på sitt bryst som uskyldige

De lovgivende instanser har be sluttet å frata de stortingsmenn, som var medlemmer av NS, retten til pensjon. Under behandlingen av denne sak i odelstinget uttalte representanten MOSEID bl. a.:

Personlig har jeg stor respekt for stortingsrepresentanter og har alltid hatt det. Men jeg har ansett dem som alminnelige mennesker som kan gjøre både feil og forbrytelser og som må ta sin straff for det. Men jeg vil ikke være med å lage en ny straff ovenpå den som domstolene har laget. Jeg vet, at hr. Hambro har den oppfatning at man kan utrydde det onde med øks — i ethvert fall har han gitt uttrykk for det. Jeg for min del har ikke den oppfatning. Jeg har aldri sett noe annet enn ulykker og ødeleggelse av den lære som føres på det grunnlag, både i vårt land og i andre land. Når man mener at jeg har brukt sterke uttrykk, vil jeg få lov til å referere til hva professor Gabriel Langfeldt sier i en bok om «Forbrytelse og straff»: «Vi kan synes at øye-for-øye-jussen kan være både barbarisk og komisk, men avstanden til vår egen straffeprosess er mindre enn vi tenker. Det betenkelige ved gjengjeldelsesprinsippet er først og fremst dets nære slektskap med hevntrogen. Det kreves meget finere moralske instinkter enn de fleste av oss eier for å kunne opprettholde gjengjeldelseskravet uten at det sniker seg inn noe av hevnløst, skadefryd og fariseisk selvgod hjerteløshet».

Jeg tror det er god grunn til å høre på det. Etter min mening må vår straffelovgivning ta sikte på å nå framover mot det mål som Hartvig Nissen har gitt uttrykk for hvor han siterer Torp — det er ikke hr. Torp i denne sal — at samfunnets best mulige sikring mot forbrytelser er de ferrest mulige offer og navnlig den minst-mulige lidelse for samfunnets ulykkeligste og mest beklagelsesverdige medlemmer.

sitt bryst og fremstille seg som om de ikke har gjort noe galt som stortingsmenn, når de har vært med på å legge landet åpent, slik at det ble en sterkt medvirkende årsak til at vi fikk okkupasjonen. Senere i debatten uttalte hr. Moseid videre: Jeg er forberedt på å måtte komme tilbake til landssvikanordningen og rettsoppgjøret senere, når den sak kommer fram, men jeg vil gjerne presisere at jeg for min del alltid har hevdet at de som har gjort seg skyldig i landsforrederi eller andre grove forbrytelser, må ta sin straff, men dermed skal de også kunne vende tilbake til samfunnet, og da vil jeg ikke være med og forfølge dem på den måte som jeg forstår så mange vil her.

Nordens historie De viktigste lærdommer

I en omtale av Foreningen Nordens historiske publikasjoner skriver overlege Johan Scharffenberg følgende sannhetsord:

De viktigste lærdommer våre folk bør trekke av Nordens historie, er:
1. Innbyrdes strid om makt og prestisje har alltid svekket våre lands evne til å hevde seg i verden.
2. Nordiske staters allianse med fremmede makter under innbyrdes

Særbehandling

Uttrykket er høyesterettsadvokat Finn R. Schjødt og betegnelsen gjelder Justisdepartementets ordre om at generalkonsul P. Harsem skal settes inn til soning av straff idømt etter de ulovlige, med tilbakevirkende kraft utstyrte «landssviklover». Harsem ble idømt 3 år og 6 måneder, han har sonet 756 dager. Forutsatt fradrag for den halve tid er straffen utsonet, regner man kun med fradrag av 1/3, gjenstår ca. 3 måneder. Alle-rede den 12. mars fikk Harsem innkallelse gjennom Domsarkivet til rest soning. «Justisdepartementet har ikke funnet betingelsene tilstede for løslatelse på prøve etter reglene i lov av 9. juli 1948». Det vil si loven om halv soning. Begrunnelsen er at Harsem skal være dømt for profitørvirksomhet «helt eller for en overveiende del». Men lagmannsretten dømte ham jo for: medlemskap, propaganda, «Harsem-komiteen for fiskerireformer», angiveri, domsmannsvirksomhet, gaver til NS, Germanske SS etc., og sluttelig profitørvirksomhet.

Justisdepartementets standpunkt bl. derfor grundig imøtegått av h.r.-adv. Heuch Bugge. Harsem lot seg overtale til å søke benådning til Kongen, men fikk ny innkallelse til soning med den oegrunnelse at departementet «har ikke funnet grunn til å foredra saken for Kongen». Hvilket fikk meg til å spørre om også H. M. Kongens post blir tilbakeholdt. Harsem lot gjennom sin advokat meddele, at han søkte om gjenopptakelse av sin sak. De som har fulgt sakens detaljer har vundet seg i forferdelse over motsetningene mellom kjenns-gjæringer og domspremisser. Forgjeves, ny innkallelse.

Harsem fikk legeerklæring fra dr. Leikvam og fra dr. Hallein, som erklærer at det vil være livsfarlig for ham å bli satt inn til soning. Like for gjeves. Harsem vendte seg til Stortingets Justiskomite og gjorde merk-sam på at man nu ettergjir reststraffer på åremål, sogar uten at vedkom-mende har søkt om benådning. Like forgjeves.

Sammen med noen få venner tok jeg avskjed med Harsem i hans hjem aftenen før han skulle «bli avhentet». Da kom et innlegg fra h.r.-adv. Finn R. Schjødt som påstod uriktig lovanvendelse og «en særbehandling av Harsem som jeg tror det er vanskelig å gi noen rettslig holdbar begrunnelse for». Videre en ny legeerklæring om fare for livet.

Harsem ble ikke avhentet, han ligger tilsengs, erklæringen går ut på, at han må ha minst 2 måneders opphold borte fra alle de forhold som provoserer hans hjerfeanfall.

Harsem sier stadig til myndighetene: det er ikke de 3 eller flere måneders fengsel som skremmer, det er ulikheten for loven, det er bivstheten om at han skal særbehandles fordi han ikke har kunnet tie stille, men har sunget ut om all rettsløsheten, humbugen, all råttenskapen. Han skal knebles som representant for Grunnlovens sørgelige forelemta paraagraf

Det er ikke nok å si kunnskap er makt. Kunnskap er tjeneste

RESOLUSJON.

Til Norges Storting.

Deletagere i Forbundet for Sosial Oppreisnings landsmøte på Nordtun i Frol — forsamlet fra alle landets kanter i dagene 8. og 9. juli 1951 — vil i ærbødighet rette følgende henvendelse til Stortinget:

Ennskjønt mer enn seks år er gått siden landet ble frigjort for tysk okkupasjon, sitter ennå i dag henved halvannet hundrede personer fengslet i tvangsarbeidsleirer for angivelig samarbeid med okkupasjonsmakten i årene 1940—45. Hele fem og sytti av disse soner straff på livstid, og også for de øvrige vedkommende andrar den tilmålte straffetid til et betraktelig åremål. For et stort antalls vedkommende gjelder det at den forgjælsede de er dømt for, er av ren politisk natur. Så å si ingen har noensinne hatt noe med straffemyndighetene å gjøre.

Mange av de fengslede er i en framskredne alder — til dels enogover 70 år, mange er ennå i sin beste alder. For de flestes vedkommende gjelder det at de har familier, og majoriteten av disse befinner seg i ytterst vanskelige økonomiske kår. Mange lever under de slettest tenkelige boligforhold og lider direkte nød. For dem er påkjenningen kanskje vel så sterk som for dem som sitter inne.

Det sier seg nesten selv at det mentale trykk som etterhånden gjør seg gjeldende for dem som i samfulle seks og et kvart år har vært holdt avsperrert fra sitt naturlige liv, fra sine pårørende og fra verden for øvrig, lettere kan tenkes enn beskrives. Hittil har riktignok de fleste greid å holde seg oppe i håpet om at en endring var forestående, men ettersom tiden går og håpet rykker stadig lenger ut, tiltar mismotet og det er å frykte at det syvende fengselsår vil øve en så ytterligere øket depressiv virkning på disse mennesker at det vil bryte dem helt ned.

Et slikt resultat av etterkrigsopp-gjøret kan ingen være tjent med.

Fengselsmyndighetene vil kunne be-krefte at det er verdifulle og dyktige mennesker som det her gjelder, norske landsmenn, som nok kan hende kan overføres at de har hatt en avvikende innstilling til den gjengse politiske oppfatning, men som likevel — når alt kommer til alt — har handlet ut fra ideelle, patriotiske forutsetninger.

Samfunnet som sådant kan ikke lenger ansees å ha noen interesse av fortsatt å holde disse mennesker innesperret. Tvertimot gjør hensynet til dem selv, til deres familier og til det hele samfunn for øvrig, det særdeles påkrevd at oppgjøret blir avviklet også i denne henseende og at det til-lates dem i mest mulig normale former å gjeninntre blant sine landsmenn som fri mennesker. De som hittil har vært løslatt, har vist en disiplin, en holdning og en personlig aktiv innsatsvilje som har avtunget respekt. Vi tror å kunne innestå for at de som ennå er igjen, heller ikke vil skuffe.

I andre land har vi gjennom de senere år sett at det er blitt gitt omfattende — og i mange tilfeller totalt — amnesti for dem som har vært dømt for sin holdning i forbindelse med den annen verdenskrig. I dag tillater vi oss å be om at også vårt eget land må følge disse eksempler. De vi ber for, har til denne stund vært mer enn hardt nok straffet. Skjer ikke nå noe, så trues de av fullstendig undergang.

Norge har sluttet opp om prinsipi-pene for menneskerettighetene. Det vil være i fullt samsvar hermed om våre myndigheter nå går til å gjen-nomføre den forføyning vi ber om. Også den utenrikspolitiske utvikling har i den senere tid tatt veier som synes å gjøre det maktpåliggende at man hurtigst mulig søker å jevne de skranker som ennå står hindrende i veien for intern norsk forståelse og samdrøktighet.

Frol i Nord-Trøndelag, den 9/7 1951.

Holtesaken:

Rettens katastrofale forfall i grell belysning

Lagmann Lunde:«Likvideringer foretatt før frigjøringen er lovlige»

Politibetjent Aasuly Holte har ikke latt angsten for levebrødet el-

den! Etterforskningen ble ikke utført som den burde vært utført, og jeg vil sette fingeren på at den ble ledet av

UKEN

69,000 JAPANERE

fikk tilbake sine borgerlige rettigheter i siste uke etter 5½ års politisk utestengning. De fleste var nasjonalister og «uønskede elementer» fra presse, kringkasting og filmindustrien. Ytterligere 50.000 vil senere bli opptatt i samfunnet igjen. — 20.000 andre vil sannsynligvis aldri få tilbake sine rettigheter. Den japanske presse hilste med glede beslutningen om opphevelsen av rettighetstapene. (Time 2/7 51)

PA ET MØTE MELLOM

forsvarsministrene i Det britiske Samveldet (Australia, Canada, Sør-afrikasambandet, New Zealand og Storbritannia) i London siste uke ble det i prinsippet oppnådd enighet om vidtrekkende planer for oppbyggingen av et forsvar av Midt-Østen. De forskjellige lands regjeringer skal nå ta stilling til en plan om å sende tropper og utstyr til Midt-Østen for å styrke de engelske tropper som allerede er der. (Daily Mail 5/7 51)

DET AMERIKANSKE

forsvarsdepartementet holder nå på å bygge et nytt Pentagon, (den amerikanske forsvarsmakts administrasjons- og nervesentrum). Det nye Pentagon bygges inn i fjellet i staten Maryland, og beregnes å kunne motstå atombombangrep. (Time 2/7 51)

OVER 2000

operaentusiaster hyllet Kirsten Flagstad uavbrutt i femten minutter i et overfylt Covent Garden i London. Fru Flagstad, som ikke vil påta seg flere operaroller denne sesong, tok lørdag aften farvel med publikum. Den overfylte operasal ville ikke la fru Flagstad gå, og gang på gang ble hun kalt tilbake for å motta den mest hjertelige hyldest fra alle som var tilstede. (Aftenposten 2/7 51)

DEN KOMMUNISTISKE

regjering i Øst-Berlin har den 4. ds. gitt dødsstøtet til den private skipsfart i sovjetsonen. Hele flodtrafikken vil nå bli overtatt av staten. Kystrederiene og de få private fiskerisammenslutninger som innil nå har fått lov til å eksistere vil bli sluttet sammen i kollektive selskaper, hvori staten overtar 60 pst. av aksjene — foreløbig. (Berlingske Tid. 4/7 51)

DET ER OPPNÅDD

forlik mellom redaktøren av \$ 100, Toralf Fanebust og Norsk Centralforening for Boktrykkere. Norsk Centralforening for Boktrykkere trekker til-

denne sal — at samrunnets mest mulige sikring mot forbrytelser er de ferrest mulige offer og navnlig den minst mulige sikring for samfunnets ulykkeligste og mest beklagelsesverdige medlemmer, forbryterne. Jeg tror det er den rette linje å gå og den vil jeg forfekta her så lenge jeg har anledning til å delta i denne sal. Det som har pint meg mest som stortingsmann, det er at det ikke lykkes å beskytte vårt land før krigen kom, så vi kunne ha unngått den forferdelige okkupasjonstiden. Det har alltid vært en pine for meg å tenke tilbake på at jeg ikke kunne gjøre noe mere. Og jeg forstår ikke dem som her kan stå og slå seg for

Koreakrigen medførte en stigning i verdensprisene på 25 prosent

Koreakrigens ofre i døde, savnede og sårede nærmer seg halvannen million mennesker, hvortil kommer de enorme ødeleggelser og de talløse flyktningekarar. Krigen har kostet milliarder av dollars, og freden vil koste like meget, kanskje mer, alt etter omfanget av de gjenoppbyggingsarbeider FN vil sette i gang.

Etter hva dansk «Politiken» meddeler, regner man med at verdensprisene — rundt regnet — er steget med 25 pst. siden krigen begynte. Samtidig er skipsfraktene steget med 80 pst. De demokratiske børsregistrerte da også meddelelsen om våpenstillstand med tildels sterke fall!

han anbrakt at: «Kirkeministeren kan vel ikke være så overbevist om sin egen ubetydelighet, at han kan tro at hans nærvær på Aulafesten ikke ble bemerket, —». I sannhet en smukt plasert infamitet av denne tvers igjennom usympatiske talsmann for nestekjærlighetens evangelium.

Men ellers var han nok den naturlige exponent for hele den borgerlige blokk, hvor ikke en eneste en votet å bryte ut av frykt for å bli innrullert i de 5 pst. av folket som i følge Hambro begår det geniale kjeltringstrick & tyrannisere de 95 prosent.

Den som har en smule politisk tradisjon og hukommelse, han husker imidlertid med vemod de tider, da Venstres politiske fører het Johan Ludvig Mowinckel, — mannen som fra sin ungdom av stod utenfor statskirken og som nektet å melde seg inn i den, til tross for at loveden gang var slik, at man måtte stå i statskirken for å kunne sitte ved kongens bord. Og han husker også med vemodig glede den venstre-regjering som til slutt gikk inn for «Lex Mowinckel» for å få denne lovhindring ryddet bort og det stortingsvenstre som samtykket deri.

Dengang var det også en politisk belastning å gi den slags konsesjoner til ekte religiøst frisinn, men venstres ledende menn og velgere tok belastningen. Og de talte også at Johan Ludvig Mowinckel senere i hele sin politiske ferd holdt sin linje

bør trekke av Nordens historie, er: 1. Innbyrdes strid om makt og prestisje har alltid svekket våre lands evne til å hevde seg i verden. 2. Nordiske staters allianse med fremmede makter under innbyrdes strid har alltid vrøt mer i utlandets enn i Nordens interesse. 3. Nordiske stater burde aldri søkt å erobre land fra fremmede folk, aldri blandet seg inn i kriger som ikke direkte truet Nordens felles interesser.

Foreningen Nordens historiske publikasjoner fortjener almenhetens støtte. De kan gjøre til skamme det gamle ord: «frende er frende verst.»

Bedre sent enn aldri.

Trygve Lie holdt 30. juni en tale over FN's radio, hvori han tilslutt uttalte:

«Det eneste som oppnåes i en moderne krig, er at både den såkalte seierherre og den besejrede lider nederlag.

Hvem er de virkelige seierherre i den moderne krig? Ødeleggelse, sykdom, fattigdom, sult og frykt. La de folk som overveier muligheten av å nå sine nasjonale mål ved å ødelegge og brenne og lemleste og forgifte tusener av menn, kvinner og barn i andre land — la de folk tenke litt over, hvem som blir de uunngåelige seierherre i en krig, som noen få ønsker å betrakte som «uunngåelig».

De vil vil som deres motstandere bli slått og de seierrike styrker, som deretter skal styre verden, antagelig i generasjoner, blir: ruiner, elendighet, sult og frykt». Sannheten er altså omsider gått opp for «de såkalte seierherre» fra annen verdenskrig!

og markerte sitt standpunkt i alle kulturelle og religiøse spørsmål, — og det til tross for at Carl Joachim Hambro allerede da hadde plassert seg på Guds grønne enger, — i bevissthet om at der har det alltid vært et fett politisk beite.

I dag er det ingen Johan Ludvig Mowinckel i den borgerlige midte på det norske Storting. Og det bærer ikke minst stortingsvenstre preg av. Men selv innenfor det nåværende stortingsvenstre burde det dog være folk med frisinn nok og klarsyn nok til å føle glede ved at man på fritenkerhold ikke lenger begrenser seg til spott og negativ kritikk men melder seg som medarbeidere i det moralsk byggende arbeid.

Og så langt fra å gå løs på de kretser og tanker som står bak den borgerlige konfirmasjon, burde de slutte opp om kravet og tankene fra Studenternes Venstreforening: at det må bli en samfunnsoppgave å ta hånd om de barn, den ungdom og de borgere som på grunn av sin religiøse overbevisning blir født, lever, kjemper, lider og dør uten hjelp fra de kirkelige organisasjoner.

For vel er Studenternes Venstreforening en ungdommelig flokk som ikke teller synderlig innen velgermassen. Men den som vil se seg selv i øynene når han blir eldet, mann bør lytte til sin egen ungdom og gi noe akt på de idealer som ungdom men til enhver tid representerer.

Stavanger 24. 5. 51.

Trygve Wyller.

ulikheten for loven, det er hvisstheten om at han skal særbehandles fordi han ikke har kunnet tie stille, men har sunget ut om all rettsheten, humbugen, all råttenskapen. Han skal knebles som representant for Grunnlovens sørgelig forglemte paragraf hundrede. Derfor kjemper han for sin frihet. Han skal også knebles fordi man ikke kommer noen vei med injurieprosessen mot ham, den som den bedrøvelige Stortingsmelding nr. 64 sang så høyt om for 3/4 år siden.

Glimt fra amerikansk justis

Fra New Orleans telegraferes til svenske aviser 29. juni:

En time før den 25-årige neger Paul Washington skulle henrettes i den elektriske stol fikk han beskjed om at den amerikanske høyesterett hadde gitt ordre om at henrettelsen skulle utsettes.

Han var allerede blitt barbert og klippet og spist sitt «siste» måltid da beskjeden kom. Paul Washington ble i 1948 dømt til døden for voldtekt på en hvit kvinne. Hans advokat hevder at tilståelsen var blitt avpresset ham ved ulovlige metoder; og at han ikke hadde fått anledning til å forsvare seg ved rettsforhandlingene. Høyesterett skal nå ta opp saken.

25 milliarder til vest-europeiske forsvarsprogrammer

Men fra 1954 må Vest-Europa selv dekke sine forsvarsutgifter

Den amerikanske forsvarsminister Marshall regner med at Amerika inntil begynnelsen av 1954 må bevilge 25 milliarder dollars til det utlandskke hjelpeprogram. Opplysningen fremkom i en tale Marshall holdt for kongressens utenrikskomite for å oppnå en øyeblikkelig bevilgning av 8,5 milliard dollars i samme øyemed. Mens USA stiller penger til disposisjon, står de vest-europeiske nasjoner til tjeneste med menneskelig — soldater, som skal danne bolverk mot kommunismen, uttalte han, og påpekte videre at Korea bare er en liten del av verdensbildet og at USA om Korea-krigen slutter, bare må gå til enda kraftigere anstrengelser.

Fra januar 1954 må de vest-europeiske nasjoner selv bestride utgiftene til sine forsvarsprogrammer, erklærte han til slutt.

KONG LEOPOLD

vil etter sin abdikasjon bli bevilget en årlig apanasje av 6 millioner francs. Dessuten får han en residens som gave.

SVERIGE «KEMISK STORMAKT»

I dagene 8.—9. september holdes i New York den 16. konferanse i den internasjonale kemi-union. Professor Tisalius i Uppsala er unionens visepresident, og Sverige har som «kemisk stormakt» ved siden av USA, Storbritannia, Frankrike, Russland og Sveits rett til å sende 6 delegerte til konferansen.

Husk kontingenten

ingen er lovlige»

Politibetjent Aasulv Holte har ikke latt angsten for levebrødet eller politikkammerstøv leve sitt syn for grensen mellom rett og urett! Han er som en minnelse om Islands store Njaal, og kjemper nesten ensom i den norske eterkrigsjungelen mot den store statspolypen med de mange farlige fangarmer, og de dumme bevegelser via statsadvokater, dommere og statsråder. Holte kjemper for oppklaring av neddysede ugjerninger, som ulmer i folkesjelen og bryter ned lovens og dommerkappens autoritet i Norge. Uppklarte, ustraffede mord skens snikløp, rov og niddingsverk ligger nå og ulmer i de nasjonale helgeners fotefar, og vil oppmuntre ulvene i det siste store anfall.

Aasulv Holte strever med å trekke en nyskaping på strafferettens område frem i dagens fulle lys, døpt i den andenæsiske juss.

Holte forstår at det folk hvori iskalde, strebere og Va Banque-spillere greier å skape en slik rettsforvirring blant almuen, at et mord ikke er et mord, unntatt når det er utført av «landssvikere, nazister og tyskere». Et slikt folk er dømt til en undergang, i forhold til hvilken den kommende gerhardsenske velferdsfallet er den rene idyll ....

Den dagen er på trappene da det minste barn vil øyne de forferdelige følger av at det norske folk lot seg «anordne» og regjere av menn med et brutalt, personlig behov for mørklegging av sannhet og rett ....

Det ble derfor nødvendig for disse folk å overhøre vår gamle, bunnsolide og urnorske rettslærer Jon Skeies inntrengende advarsler ....

Rettens katastrofale forfall i Norge belyses i disse dager grellt i en markert uttalelse av lagmann Kristian Lunde, Skien, i Holtesaken. Skal man stole på Aftenpostens referat, sier lagmannen like ut og uten forbehold, uten forutgående etterforskning, at er en likvidering, d.v.s. et mord, foretatt før frigjøringen, er det i orden ....

For å gi leserne et bilde av hva Holtesaken egentlig dreier seg om, skal vi gjengi en del av Aftenpostens merkværdig avslørende referat i morgenr. 1. juni i år, side 6, spalte 7. (Uthevselene er gjort av oss).

«— Lagmannen: Det er spørsmålet om likvidasjonen fant sted før eller etter frigjøringen De skal forklare Dem om.

Holte: — Ja, noen sier den er foregått før, andre at den er foregått etter. Når det gjelder likfunn har politiet strenge instruksjoner om hvordan det skal gås frem. Dette likfunn ble gjort et kvart år etter krigens slutt. En påtaleinstruks taler sitt tydelige språk om hvordan man skal forholde seg. Politiet skal rapportere slike ting til riksadvokaten.

Statsadvokaten (Sideroy Nordgård) minnte om hva riksadvokaten sier i sin instruks om behandlingen i slike saker, hvortil Holte svarer: — Ja men den instruksjonen er laget etter at likfunnet ble gjort! Statsadvokaten leser så instruksjonen som er utferdiget i oktober 1945, altså en tid etter dette spesielle likfunn.

Holte kunne ikke innse at instruksjonen som statsadv. Nordgaard leste opp i retten, endret noe på den påtaleinstruks politiet hadde å gå etter under en etterforskning. Det heter i påtaleinstruksjonen at alt skal etterforskes! Det lå ikke noen seddel ved siden av likene som fortalte at de var drept som et ledd i motstanden mot fiend-

den! Etterforskningen ble ikke utført som den burde vært utført, og jeg vil sette fingeren på at den ble ledet av den omtalte politifullm. Holte forklarer videre at en mann som han navnga, i mai-juni hadde sett iallfall ett av likene uten å melde fra. Da dette ble kjent av politiet ville det vært på sin plass å sammenlikne vedkommendes forklaring med forklaringen til dem som fant likene i slutten av september.

Statsadvokaten presiserer på ny at bevisførselen må innskrenke seg til om likvideringen fant sted før eller etter frigjøringen.

Lagmannen: — Er den foretatt før er den i orden. Er den foretatt etter er den ulovlig.» Dette er rene ord for pengene. Jeg kan ikke se at lagmann Kristian Lunde har benektet riktigheten av Aftenpostens referat.

Så brutalt og enkelt avfeier lagmann Lunde disse åpenbart klare, gemene mord, som myndighetene ikke våger å etterforske av hensyn til gjerningsmennenes nervesystem og sosiale posisjon! De døde var bra nordmenn som hadde et annet og kanskje riktignere syn på Norges ve og vel enn den i disse saker sterkt kompromitterte Jens Chr. Hauge, som glatt erklærer mordene for «lovlige». — Herr Hauges stilling og mange andres ville bli desperat hvis disse saker ble gransket av uheldige.

Mens den umiddelbare hovedmann lå syk i Danmark og ble skånet av myndighetene, forklarte ingeniør Jens A. Dale seg om «likvideringen», etter at det var gitt referatforbud.

En av de myrdede eterlot seg to ytterst aktverdige gamle foreldre, hvis eneste håp og glede han var. Etter hva det vites fikk de den første underretning om sønnens død — lenge etter «frigjøringen» — i form av en naken kremasjonsregning!

En slik brutalitet slår selv lagmann Lundes og Jens Chr. Hauges.

Alexander Lange

Undersøkelse av de sosialiserte foretagenders virksomhet

Den franske regjering har nedsatt en spesiell undersøkelseskomisjon som skal se litt nærmere på de sosialiserte foretakenders virksomhet. — Kommissjonens rapport inneholder mange graverende vitnesbyrd om sviktende effektivitet og duelighet, både hos den tekniske og den økonomiske ledelse. Bl. a. pekes det på sløseriet med arbeidskraft innen forvaltningen og kommisjonen krever at disse statsvirksomheter tillemper de samme forretningsmessige metoder som privatforetagendene.

De offisielle uttalelser, som foreligger, gir et avskrekkende bilde av hvorledes sosialiseringen virker i praksis. Erfaringene fra England går i den samme retning, og bare vent, så kommer vi nok etter. Men først må de private virksomheter menn vise sitt initiativ og legge argumenter bak sine protester som ellers virker litt for valne. Det er som om de ikke ennå har forstått den store fare som sosialiseringen er for et fremtidig sunt næringsliv, hvor også forbrukernes interesser skal varetas.

DET ER OPPNÅDD

Jorlik mellom redaktøren av § 100, Toralf Fanebust og Norsk Centralforening for Boktrykkere. Norsk Centralforening for Boktrykkere trekker tilbake beskyldningene om nazisme og skal betale red. Fanebust et beløp som partene er blitt enige om.

FORBUNDSREGJERINGEN

vedtok den 3. ds. et nødhjelpsprogram på 200 mill. mark for finansåret 1951 til bekjempelse av arbeidsløsheten. Programmet skal især komme de nødste områder Slesvig-Holsten, Nedre-Sachsen, Hessen og Nedrebayern til gode. I slutningen av mai var det i Vest-Tyskland 1,4 mill. arbeidsløse. 70 pst. av disse befant seg i de overfor omtalte områder. (Berlingske Tid. 4/7 51)

USA.s LEDENDE

forsvarssjefer har besluttet at USA ikke skal dele noen atomhemmeligheter med Storbritannia. Diplomatiske forberedelser som tok sikte på å gjenoppta et fullstendig gjensidig utbytte av forskningsresultater mellom de to land, er blitt avbrutt og utsatt på ubestemt tid.

(Sthlms. Tid. 4/7 51)

En rettsak om krig eller ei

Henrettet «landsforræders» dødsbo krever livsforsikring utbetalt.

Landsretten i København behandler en sak, hvorunder der skal taes stilling til, hvorvidt Danmark og Tyskland har vært i krig. Dødsboet etter henrettet «landsforreder», fhv. kommuneskolelærer Arne Pedersen fra Sønderborg, krever livsforsikringsselskapet «Danebrog» dømt til å utbetale en forsikringssum på 5000 kr.

Selskapet nekter å utbetale mere enn gjengjøpsverdien, der er på 1289 kr. Der henvises til, at forsikringen ikke dekker, hvis man deltar i krig, borgerkrig eller vepnet oppstand.

Fra dødsboets side hevdes det, at Arne Pedersen ikke har deltatt i krig eller er død som følge av krigsbegivenheter. Han hadde fire livsforsikringer, hvorav de to er utbetalt.

En forutsetning for å treffe avgjørelse i saken er det, at det fastslåes, om der har vært krig mellom Danmark og Tyskland. Professorene Ross og Hurwitz har uttalt, at det i hvert fall først har vært etter 29. august 1943, medens professor Illum mener, det overhodet ikke har vært krig. — Høyesterett har tidligere fastslått, at der har vært krig.

Demokratisk politikk

Det amerikanske tidsskrift «Time» minner i sitt siste nr. om at årsdagen for Koreakrigen også falt sammen med tiårsdagen for utbruddet av krigen mellom Tyskland og Russland. Bladet referer i denne forbindelse hva den den gang ukjente senator fra Missouri, Harry S. Truman, uttalte: «Hvis vi ser at Tyskland kommer til å seire, bør vi hjelpe Russland, og hvis Russland ser ut til å seire, bør vi hjelpe Tyskland, og på denne måte la dem drepe så mange som mulig, skjønt jeg ikke under noen omstendigheter ønsker å se Hitler som seierherre.»

Nordmørspostens Trykkeri